

Coproducció de polítiques públiques entre administracions i entitats socials amb participació ciutadana: experiències europees

Investigadora i redactora principal: **Itziar González Virós**
Recerca internacional: **Amaia Goenaga González**
Direcció: **Mariona Puigdemívol Morta (ECAS)**
Seguiment i participació al llarg de la recerca: **Amadou Boccar Sam Daff (Cepaim), Núria Camps Vidal (Nutrició sense fronteres), Marta Cid Pañella (Fundació Gentis), Agnès Felis Prósper (ECAS), Sònia Moragrega Pallarols (Fundació Intermèdia), Xavier Puig Santularia (CEPS Projectes Socials) i Mireia Rovira Solà (Vincle)**
Coordinació: **Agnès Felis Prósper (ECAS)**
Publicació: 2024

Coproducció de polítiques públiques entre administracions i entitats socials amb participació ciutadana: experiències europees

Entitats Catalanes
d'Acció Social

www.acciosocial.org

Índex

1.	Introducció	• MOTIVACIÓ DE L'ENCÀRREC	5
2.	Metodologia de treball	• CRITERIS DE RECERCA I METODOLOGIA DE SEGUIMENT PER PART D'ENTITATS D'ECAS • FASES DE RECERCA	6
3.	Marc conceptual	• DEFINICIÓ DE CONCEPTES I MODELS DE COL·LABORACIÓ Taula 1 * MODELS DE COL·LABORACIÓ	8
4.	Relació d'experiències europees	• QUADRES GENERALS DE LA RECERCA: Quadre 1 — EXEMPLES DE TREBALL Quadre 2 — EXERIÈNCIES EUROPEES I INTERNACIONALS • RELACIÓ DE LES DIFERENTS TIPOLOGIES DE COPRODUCCIÓ • RELACIÓ DELS DIFERENTS ESPAIS FÍSICS O VIRTUALS D'ACCIÓ Quadre 3 — RESUM D'EXEMPLES SEGONS ESTRUCTURA DE GOVERNANÇA	14
		Fitxes. (veure detall a pàgina següent)	24
5.	Conclusions, aprenentatges i proposta	• ESTABILITAT PRESSUPOSTÀRIA I DE FINANÇAMENT: EL PAPER DE LES FUNDACIONS I ELS FONS ECONÒMICS • CAP A UNA COPRODUCCIÓ COOPERATIVA PÚBLICO-SOCIAL-COMUNITÀRIA • NOVES FORMES DE FINANÇAMENT ESTABLE I SOSTENIBLE	47
6.	Bibliografia i recursos web		54
7.	Annexes. Actes de les sessions del grup de treball	• 21 de novembre de 2022 • 19 de desembre de 2022 • 8 de març de 2023	58

Índex

Fitxes. 24

DESCRIPCIÓ DELS PROJECTES ANALITZATS EN PROFUNDITAT

Experiències europees:

Welcome House (Dinamarca)	25
Hernani Burujabe (País Basc)	26
Cooplink (Països Baixos)	27
Projecte Social Bonnefoi (França)	28
Nuove Visioni di Comunità (Itàlia)	29
Laboratori di Quartieri (Itàlia)	30
Third Sector Interface (Escòcia)	31
Elevate Glasgow (Escòcia)	32
Thriving Places (Escòcia)	33

ARQUITECTURES DE FINANÇAMENT INNOVADORES

Experiències internacionals:

Mama Cash	34
Common Goal	36

BREU DESCRIPCIÓ DE D'EXPERIÈNCIES NACIONALS I LOCALS

Experiències nacionals:

Xarxa d'Ateneus Cooperatius	38
Renda Garantida de Ciutadania	39
Projecte Lliures	40

Experiències locals:

Vila Veïna	42
Làbora	43
Alimenta	44
B-Mincome	45

1

Introducció

MOTIVACIÓ DE L'ENCÀRREC

El conveni de col·laboració entre ECAS i l'Ajuntament de Barcelona de l'any 2022 posa l'accent en la qüestió estratègica de la **coproducció de polítiques públiques entre administracions i entitats socials** que compten, al seu torn, amb la participació de la ciutadania. L'encàrrec inicialment s'enfocava en la recerca i tria d'aquelles **experiències europees** que millor poguessin mostrar pràctiques que aprofundissin i concretessin la coproducció de polítiques però, molt especialment, que mostressin el rol específic de les entitats del tercer sector social en cada exemple.

ECAS, com a federació d'entitats d'acció social, ha apostat sempre per abordar les causes de la pobresa, les desigualtats i l'exclusió d'una manera integral i transformadora, i per tant aquesta recerca posa l'accent en aquells exemples que li són afins en l'enfocament des de la prevenció i la **innovació social**. De la mateixa manera, l'interès per les metodologies i pràctiques de coproducció en aquesta recerca són coherents amb l'interès d'ECAS en el conjunt del **procés de concepció, disseny, desenvolupament, execució i avaluació** de les polítiques públiques, així com amb la feina que s'ha generat conjuntament amb l'Ajuntament de Barcelona en la cerca de maneres de fer més horitzontals i participatives. Aquest propòsit es va reflectir ja en l'organització de la jornada sobre 'Coproducció de polítiques públiques davant dels nous reptes de ciutat' l'any 2018.

L'encàrrec ve motivat, doncs, per *“la necessitat de seguir aprofundint en aquesta línia de treball compartida per identificar models, exemples i bones pràctiques que permetin treballar en l'àmbit social amb perspectiva comunitària i traslladar els aprenentatges al que s'està duent a terme al nostre territori, per tal de revisar-les i millorar-les a la llum del que aporten les iniciatives europees que mostra la recerca.”*¹

Un altre objectiu i motivació d'aquesta recerca i document de síntesi i conclusions és la clarificació de què és i que no és la 'coproducció', també des dels criteris i les argumentacions que estudiosos de la qüestió han elaborat i que la mateixa Comunitat Europea ha fet seus i ha establert com a definicions i marc conceptual compartit (coproducció, cogestió i cogovernança), tant pel que fa a la participació de la ciutadania en general², com en relació a la participació específica de les entitats del tercer sector .

1. Fragment extret del document de proposta fet des d'ECAS a l'Ajuntament de Barcelona en el moment de concretar l'objecte de la recerca en el conveni de 2022.
2. “Co-productions. Enhancing the role of citizens in governance and service delivery”, Technical Dossier n°4, May 2018. European Commission.

2

Metodologia de treball

CRITERIS DE RECERCA I GRUP DE TREBALL

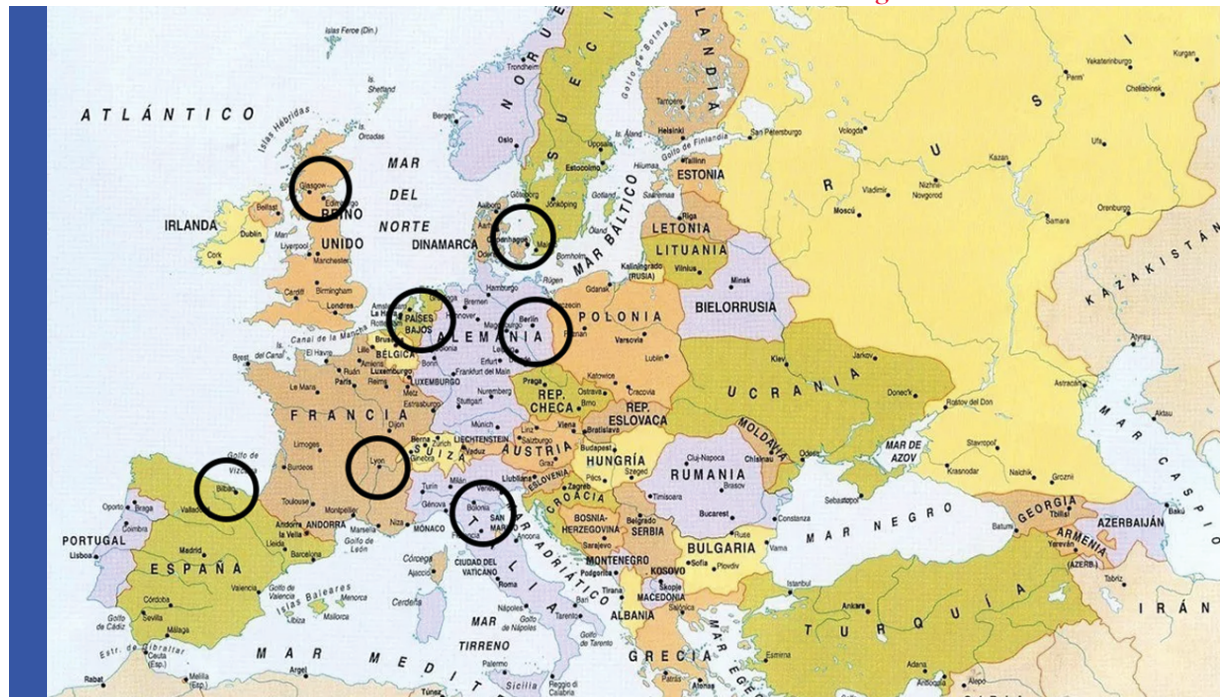
Aquesta recerca, per coherència amb el marc conceptual i la pràctica participativa d'ECAS, ha volgut combinar el treball extern de les investigadores amb el seguiment i debat respecte als exemples que s'anaven compartint en **l'espai intern d'un grup de treball amb sis persones membres d'entitats d'ECAS:**

- **Amadou Boccar Sam Daff** (Cepaim)
- **Núria Camps Vidal** (Nutrició sense fronteres)
- **Marta Cid Pañella** (Fundació Gentis)
- **Sònia Moragrega Pallarols** (Fundació Intermèdia)
- **Xavier Puig Santularia** (CEPS Projectes Socials)
- **Mireia Rovira Solà** (Vincle)
- **Agnès Felis Prósper** (equip tècnic d'ECAS. coordinació)

En l'annex d'aquest document hi ha les actes de les reunions d'aquest grup de treball, dues de les quals online i una tercera presencial. Com s'hi pot comprovar, les indicacions i preguntes del grup han anat dirigint la recerca i l'aprofundiment en els exemples triats, codecidint en certa manera els criteris de desenvolupament del treball. Així, les seves aportacions i peticions sobre quins exemples o temàtiques prioritzar en l'estudi i què analitzar de cadascun dels exemples han estat claus a l'hora d'enfocar la recerca i descriure les experiències indicant:

- D'on partia la iniciativa i quin agent o agents lideraven el projecte, o en qui requeia l'impuls del mateix.
- Quin era el paper específic de les entitats socials i quina la seva manera d'intervenir en la iniciativa
- L'abast territorial, afegint a mode d'informació complementària propostes de l'àmbit local i nacional de Catalunya.
- El mètode de finançament de les iniciatives.
- El nombre d'agents implicats i el grau de complexitat de l'aliança de coproducció.
- L'estructura de governança i relació entre els agents socials, econòmics i administratius implicats.

A l'hora d'aprofundir en els exemples es va optar preferentment per iniciatives que treballen amb persones en situació de vulnerabilitat, i finalment en la sessió de contrast dels resultats i exemples triats es van debatre les conclusions i es van apuntar noves propostes d'actuació a seguir en el futur des d'ECAS, amb la ciutadania i les administracions públiques, a fi d'aterrar i concretar les millores legals, de finançament i de coproducció pròpiament.

FASES DE LA RECERCA

Fase 1:

- Recerca del marc teòric europeu respecte a la coproducció de polítiques públiques.
- Primera prospecció i cerca d'experiències europees.
- Elaboració d'un quadre resum sintètic amb les propostes per ser discutides en el grup de treball.
- Selecció dels casos a aprofundir.

Fase 2:

- Ampliació de la cerca dels casos triats per part del grup de treball.
- Recerca d'exemples locals i nacionals.
- Re-elaboració d'una infografia dels exemples segons la seva estructura de governança.

Fase 3:

- Anàlisi-síntesi i extracció de conclusions.
- Debat sobre les conclusions i elaboració conjunta de propostes.

Fase 4:

- Redacció i lliurament final de l'informe.
- Elaboració de llistat de contactes dels exemples que es consideren amb més potencial de ser aprofundits directament per part de les entitats d'ECAS.

3

Marc conceptual

És un fet indiscutible que en aquest moment a Catalunya i a la resta d'Europa el **tercer sector** està jugant un paper destacat en la innovació del sector públic al poder potenciar, facilitar i promoure una major participació ciutadana en la determinació, provisió i governança de molts dels serveis i prestacions socials mitjançant la **coproducció**. De fet, és evident que **el tercer sector té un gran potencial com a agent facilitador de l'aprofundiment democràtic de l'Estat del benestar europeu i, per tant, d'una cultura política menys clientelar i més participativa i de proximitat**. En aquest sentit, al llarg de la recerca de diferents casos i experiències s'observa una tendència per part de les administracions supralocals a invertir-hi transferint fons als ajuntaments per al desenvolupament i l'execució local dels projectes.

En les societats modernes, la relació entre l'Estat i la ciutadania està canviant contínuament i, davant la pèrdua de confiança que cada vegada es fa més evident entre la ciutadania i els seus representants electes, i la consegüent percepció de les administracions com a organitzacions reguladores amb normatives distants i generalistes, incapaces d'arribar als grups més vulnerables, **sorgeixen noves formes de prestació de serveis que desafien els patrons tradicionals de producció de polítiques públiques, impulsades en ocasions per les mateixes administracions i en altres per entitats o per la ciutadania activa organitzada**.

La coproducció es basa en una sinergia entre les activitats de la ciutadania i la del govern i implica una associació entre els usuaris i els finançadors, o els 'clients' i els proveïdors professionals dels serveis públics. Tot i així, més enllà d'aquesta idea bàsica convé recordar els orígens de la conceptualització d'aquest terme i els matisos que s'han anat afegint a la seva definició.

De la mateixa manera, s'ha considerat important també incloure en el marc conceptual la definició d'altres termes que impliquen diferents models de col·laboració per poder fer així distincions en relació al tipus de coproducció en què se centra aquesta recerca.

DEFINICIÓ DE CONCEPTES I MODELS DE COL-LABORACIÓ

Els orígens del terme ‘coproducció’ es poden trobar a l’obra d’**Elinor Ostrom** i **Edgard S. Cahn**, dos teòrics nord-americans que en comencen a parlar a la dècada de 1970. L’economista política **Elinor Ostrom** (1933, Los Angeles, Califòrnia - 2012 Indiana) va guanyar el Premi Nobel l’any 2009 amb el treball de recerca fet des de la Universitat d’Indiana sobre les relacions entre serveis i comunitat. Tenia interès per l’economia cooperativa i les comunitats que gestionen i mantenen al llarg del temps els seus recursos comuns.

L’advocat i professor de drets civils **Edgard S. Cahn** (1935 Nova York - 2022 Maryland) va desenvolupar el concepte de ‘bancs del temps’, a través del qual la gent intercanvia temps i habilitats en lloc de diner.

La coproducció s’emmarca en el context dels drets civils i la idea que els pobres, marginats i desnonats tenen un gran potencial i un rol estratègic en la transformació i millora de les seves comunitats. Sens dubte cal posar de relleu el pes transformador i d’eficiència que poden suposar les contribucions dels que s’havien limitat a ser “usuaris” i “destinatari passius” dels serveis i les polítiques públiques quan passen a ser “agents actius”, i fins i tots “formadors” de les persones implicades de la mateixa administració, així com “experts” en la definició d’aquests serveis i polítiques públiques.

La implicació de la ciutadania que el govern propicia per a la prestació de bens i serveis està motivada per la voluntat de millora i major eficiència dels serveis públics, d’increment de l’eficàcia de les polítiques públiques o de promoció d’altres objectius socials importants, com ara l’empoderament de la població, la participació i la qualitat democràtica.

Victor Pestoff, en el seu article ‘*Co-production and Third Sector Social Services in Europe: Some Concepts and Evidence*’, publicat l’any 2012 a la revista VOLUNTAS, fa un recull d’algunes de les principals definicions de coproducció a l’inici de la seva conceptualització.

- **Elinor Ostrom (1970)**: “Barreja d’activitats mitjançant les quals tant els agents de serveis públics com els ciutadans contribueixen a la prestació de serveis públics”, distingint entre els productors habituals (**professionals**) i la producció ciutadana (esforços **voluntaris** de persones o grups de persones per millorar la qualitat i/o quantitat dels serveis que reben).
- **Bovaird (2007)**: “La prestació de serveis mitjançant relacions regulars i a llarg termini entre proveïdors de serveis professionalitzats (en qualsevol sector) i usuaris de serveis i/o altres membres de la comunitat, on totes les

parts aporten recursos substancials.” En el seu cas, parlarà d’usuaris, voluntaris i grups comunitaris.

- **Alford (2009)**: Diferencia la ‘coproducció’ del ‘voluntariat’. Per ell el voluntariat suposa l’aportació de recursos, mentre que la coproducció implica no només aportar recursos, sinó també consumir els serveis prestats.
- **Horne i Shirley (2009)**: Considera la coproducció diferent a les altres respostes tradicionals, com ara el ‘voluntariat’, el ‘gerencialisme’ o el ‘paternalisme’.

A aquestes definicions, i amb el pas dels anys i l’augment exponencial d’experiències amb aquesta manera de treballar, cal afegir aquella visió específica del terme que insisteix en que la **coproducció significa oferir serveis públics en una relació igualitària i recíproca entre professionals, persones usuàries dels serveis, les seves famílies i els seus veïns.**

Els resultats d’aquesta pràctica igualitària en la coproducció en diverses experiències ha demostrat clarament els efectes positius i les millores, tant dels propis serveis com del conjunt del barri o territori on s’han donat, ja que arriben més lluny en l’assoliment dels seus objectius i els agents de canvi introduïts són molt més efectius.

La producció **“entre iguals”** és una manera de produir bens i serveis que es basa en el foment de la pròpia **consciència de vàlua** que els agents implicats tenen d’ells mateixos. Paraules com ‘empoderament’ o ‘reforç de l’autoestima’ acostumen a ser les principals motivacions per participar i comprometre’s.

La producció entre iguals, que es coneix com a ‘producció social’ i ‘p-2-p’ (*peer to peer*), implica una manera més horitzontal i igualitària de produir bens i serveis (Botero 2012).

En la pràctica de la coproducció s’acostumen a coordinar gran nombre de persones per crear projectes significatius i és precisament el fet de sumar habilitats i punts de vista o rols diversos el que garanteix l’assoliment d’uns objectius que van més enllà dels resultats habituals: el camí cap a la innovació social. Les innovacions en els serveis públics no són noves idees, tècniques o mètodes, sinó noves *pràctiques*, i no impliquen només artefactes físics, sinó que poden incloure també canvis en les relacions amb els proveïdors de serveis.

En aquest sentit, cal fer una referència específica al paper d’internet, que ha aportat al procés de producció entre iguals noves possibilitats de col·laboració i s’ha convertit en un mode dominant i important de producció d’informació.

Hartley (2005) distingeix entre diversos tipus d'innovacions en el sector públic que inclouen productes, serveis, processos, posicions, estratègia, governança i relat. La innovació que comporta la **cultura del prototip** (Antonio Lafuente) és precisament la que atén els processos: abandona la manera tradicional de fer en què uns pocs pensen i defineixen com resoldran determinades qüestions en el futur dels altres (cultura del projecte), per allò que *entre nosaltres, aquí i ara podem fer junts per nosaltres*.

Per aquest motiu, és important destacar el treball que **Elinor Ostrom** i els seus companys van fer sobre el paper dels ciutadans en la prestació de serveis públics en termes de coproducció. Aquesta mirada en els recursos que ja estan en la societat mateixa i en els ciutadans, fa que els espais de més vulnerabilitat i de difícil accés per a les administracions tinguin una possibilitat de liderar la pròpia transformació de les seves vides i entorns i de fer-se 'visibles'.

Si bé a l'inici de l'Estat del Benestar l'administració i la seva cadena jerarquitzada de presa de decisions consideraven els ciutadans com a 'clients passius' de serveis majoritàriament públics, després amb l'extensió del neoliberalisme i la introducció de la nova gestió pública s'ha esperat que siguin 'consumidors actius' i puguin exercir una major capacitat de tria entre diversos proveïdors de serveis amb finançament públic, que poden ser prestats també per actors privats, amb o sense afany de lucre.

Actualment és clar que els ciutadans juguen diferents rols: votants, contribuents, empleats, membres d'una família, consumidors... i poden formar part d'associacions de voluntaris. Per tant, la innovació en la governança ha d'incloure noves formes de participació ciutadana i diferents possibilitats d'ampliació de les institucions democràtiques als serveis públics a través d'ella.

Si bé el mercat va substituir l'Estat com a principal mecanisme de govern de l'expressió de les preferències dels ciutadans, més recentment la difusió de la societat-xarxa (Hartley, 2005) i la Nova Governança Pública (NGP) (Osborne, 2009) impliquen un model més plural de governança i de prestació de serveis d'atenció a les persones basat en xarxes públic-privades on els ciutadans intervenen ara de manera encara més activa, amb nous papers o rols com a coproductors d'alguns dels serveis que esperen, demanen o fins i tot dels quals depenen.

Per tot el que hem explicat anteriorment, en els darrers anys la coproducció es presenta com una novetat i **una manera més inclusiva** de desenvolupar i oferir bens i serveis públics. Respondre a la qüestió de com l'Estat, i el mercat per altra banda, poden complir de manera realista mitjançant els serveis públics la promesa de cobrir les necessitats dels diferents ciutadans ha portat a la necessitat de desenvolupar la coproducció, que s'ha posicionat com a integrant d'una forma de govern que implica la **contribució de múltiples actors als serveis públics**.

De fet, la pròpia Comissió Europea diu que l'origen del creixent interès per la integració i els models de servei participatiu que incorporen fortes connexions entre el sector públic i la societat civil —actors com les ONG, organitzacions de base comunitària i associacions, i els mateixos ciutadans— ha sorgit a causa de la desafecció amb el tradicional Estat del Benestar o el sistema liberal desigual, ja que tots dos poden arribar a ser, malauradament, força ineficients.

A la Comunitat Europea, la crisi econòmica i les retallades en l'oferta de serveis públics també han fet que es dediquin més esforços a la recerca de models més innovadors per tal de fer més efectius i eficients el recursos, incorporant el sector privat i la societat civil.

La millora i les aportacions crucials que la coproducció ha fet a la renovació dels serveis públics ha estat precisament aquest èmfasi en la innovació social, el multinivell dels àmbits des dels que s'activa l'acció i l'enfocament intersectorial, que han fet que les ONG i altres grups civils se sumessin a la prestació de serveis com a possibilitat de generar serveis per als col·lectius més vulnerables. Entre aquests s'hi inclouen les persones amb renda més baixa, les dones, els joves i les persones migrades i refugiades, i els nous actors coproductors han entrat en escena amb enfocaments orientats a la generació de llocs de treball i d'una major autonomia, que lluny d'augmentar la dependència acompanya les persones 'ateses' en els seus processos d'empoderament.

En aquest context de descripció dels diferents conceptes vinculats a la col·laboració, reproduïm també el quadre elaborat l'any 2007 per Bovaird i modificat per Pestoff el 2012. En ell apareixen els termes de coproducció (parcial o total), cogovernança i cogestió com a opcions que van més enllà del que anomena 'administració pública tradicional'.

Les definicions serien :

- **Coproducció:** creixent implicació directa de la ciutadania en la producció dels seus propis serveis socials (Pestoff 1998, 2005).
- **Cogestió:** creixent diversitat o hibridació dels proveïdors de serveis de benestar, que normalment es troba en situacions en què diferents organitzacions sense ànim de lucre (ONSAL) i del tercer sector participen de serveis finançats públicament (Evers i Laville, 2005).
- **Cogovernança:** normalment es troba en la part del 'inputs' i implica el tercer sector social i altres actors privats en la determinació de les polítiques públiques d'un sector determinat. La cogovernança es refereix als intents de gestionar aquesta diversitat creixent d'una manera més democràtica, mitjançant la creació d'organismes a nivell local, regional i/ o nacional on hi hagi representats diversos 'proveïdors' i tinguin veu i vot per desenvolupar i decidir el futur d'un sector; és a dir, el seu 'govern'.

Taula 1

MODELS DE COL·LABORACIÓ*

		Responsabilitat del disseny dels serveis públics		
		Sector Públic	Sector Públic i Ciutadania / Organitzacions del tercer sector	Ciutadania o Organitzacions del tercer sector
Responsabilitat de la prestació dels serveis públics	Sector Públic	1. Planificació i prestació de serveis de l'Administració Pública tradicional	2. Cogovernança (rol de la ciutadania i/o del tercer sector només en la planificació)	3. Coproducció parcial (rol de la ciutadania i/o el Tercer Sector només en la prestació de serveis en col·laboració amb el sector públic)
	Sector Públic i Ciutadania / Organitzacions del tercer sector	4. Cogestió (rol de la ciutadania i/o del tercer sector només en la prestació de serveis en col·laboració amb el sector públic)	5. Coproducció total (rol de tots els actors en la planificació i la prestació de serveis)	6. Coproducció parcial (paper de la ciutadania i/o el tercer sector en la planificació i la prestació de serveis sense el sector públic)
	Ciutadania o Organitzacions del tercer sector	7. Cogestió (paper de la ciutadania i/o el tercer sector només en la prestació de serveis)	8. Cogovernança (paper de la ciutadania i/o el tercer sector en la planificació i en la prestació de serveis)	9. Coproducció parcial (paper de la ciutadania i/o el tercer sector en la planificació i la prestació de serveis sense el sector públic)

* *Models of collaboration (Modified from Bovaird, 2007; Pestoff, 2012)*, extreta de Micaela Mazzei, Francesca Calo, Michael Roy and Simon Teasdale (Yunus Centre for Social Business and Health), PEOPLE, COMMUNITIES AND PLACES. Report - to date - of the Strategic Public Social Partnership (PSP) Model in Scotland. May 2018
<https://www.gov.scot/publications/report-date-strategic-public-social-partnership-psp-model-scotland/pages/2/>

4

Relació d'experiències europees

A la fase primera d'aquesta recerca es va explorar el conjunt de països de la Unió Europea, incloent l'Estat espanyol, on s'estaven desenvolupant estratègies de coproducció de polítiques públiques en col·laboració amb entitats socials destinades a col·lectius en situació de vulnerabilitat, amb l'enfocament del foment de la inserció laboral, la renda bàsica i l'autonomia com a criteri de selecció junt amb l'abordatge de qüestions bàsiques d'accés a l'habitatge i drets d'acollida de les persones migrades i refugiades.

A partir d'un primer quadre de divuit exemples compartit en la primera reunió amb el grup de treball (Quadre 1, pàg. 15), es van triar les onze experiències europees que més podien aportar en relació a la situació de Catalunya (Quadre 2, pàg. 16), que són les que es mostren al quadre resum (Quadre 3, pàg. 20) i es descriuen a les fitxes a partir de la pàgina 21.

En concret, hi ha tres experiències a Escòcia, una a Dinamarca, una a Països Baixos, una a França, dues a Itàlia i, en l'àmbit estatal, una del País Basc i set de Catalunya (quatre d'elles a Barcelona).

Finalment, a nivell extracomunitari s'han triat dues experiències per la peculiaritat del seu sistema de finançament, ja que aquesta era una qüestió que interessava especialment al grup de treball.

Quadre 1

COPRODUCCIÓ DE POLÍTIQUES PÚBLIQUES ENTRE ADMINISTRACIONS I ENTITATS SOCIALS AMB PARTICIPACIÓ CIUTADANA: EXPERIÈNCIES EUROPEES I INTERNACIONALS – Exemples de treball

INITIATIVE	LOCATION			THEME	TARGET GROUP	OBJECTIVES	ACTORS/STAKEHOLDERS			Other	How?	NOTES	LINKS	LINKS
	Country	City	Neighbourhood				Public Admin.	Third Sector	Citizens					
"Nuove Visioni di Comunità"	Italy	Bologna	Vitale; Croce del Biaccio; San Donato-San Vitale	Social cohesion; Social inclusion; Cultural memory; Social cohesion	Households of foreign origin, especially women	Counter (self)isolation	City of Bologna	associations; rete civica perbole; network of associations; rete civica	Yes (priority setting)					
"Generazioni in Rete"	Italy	Bologna	San Donato-San Vitale; Croce del Biaccio; Donato-San Vitale; Croce del Biaccio	Social inclusion	Marginalised; Socially excluded; Homeless; migrants; elderly		City of Bologna	rete civica perbole; network of associations; rete civica	Yes (priority setting)	Collective priority setting; Laboratori del Piano di Zona; Quartiere San Donato-San Vitale; Tavolo di progettazione partecipata dell'area Croce del Biaccio				
Pilotprojekt Grundeinkommen	Germany			Basic Minimum Income		(Research project)	No	Main Grundgewinn eV	Research participants	Universities				
B-AMCOM - Combining guaranteed minimum income and active social policies in deprived urban areas	Spain	Barcelona	Besòs	Basic Minimum Income	Persons at risk of social exclusion	fight poverty and social exclusion	Ajuntament de Barcelona	Nova Centre per la Innovació Social	Yes (active policy - community participation requirement)	Universities; think tanks; Universities; think tanks				
Hernani burujabe	Spain	Hernani			soberanias									
De Nieuw Meer - Housing Cooperative	Netherlands	Amsterdam		Housing cooperative	All?	Example of self-managed, sustainable collective housing	Gemeente Amsterdam	Woon Foundation; Platform Amsterdam	Yes	Co-job research				
Startblok	Netherlands	Amsterdam		social cohesion; Housing cooperative; Refugee integration	young refugees; young local young refugees	social cohesion; refugee integration	Gemeente Amsterdam	Woon Foundation	10% of inhabitants involved in self-management	youth housing provider; youth housing provider		https://startblokkriekenhaven.nl/over-het-project/wat-is-het-startblok/	Academic article	
Welcome House	Denmark	Copenhagen		Refugee integration	Refugees	break out of isolation and loneliness; opportunities to contribute to the community; social life opportunities as a citizen; joy and hope for the future; break out of isolation and loneliness; opportunities to contribute to the community; social life opportunities as a citizen; joy and hope for the future	Københavns Kommune; Danish Council for Refugees; Københavns Kommune; Danish Council for Refugees	ActionAid Denmark	volunteer-run			Recommendations for Welcome Houses	Welcome house website	
Consultation des usagers dans l'élaboration des Plans départementaux d'accueil, d'hébergement et d'accès au logement	France			participatory policy	service users	améliorer la réponse aux besoins; ne plus faire à la place des usagers mais avec eux enrichir la connaissance des besoins; améliorer la réponse aux besoins;	Travail des Relations sociales, de la Famille et de la Solidarité et de la	to facilitate encounters to consult/dialogue	Yes; consulting/dialogue					
Le Conseil consultatif des personnes accueillies et accompagnées	France			access to social services	service users (personnes accueillies et accompagnées)	promote the participation of people in care/ supported through social services in the development, monitoring and evaluation of public policies that affect them; help social workers to improve the quality of actions for the people they support; promote the participation of people in care/ supported through social services in the development, monitoring and evaluation of public policies that affect them; help social workers to improve the quality of actions for the people they support.	Ministère des Solidarités et de la Santé	UNIPOPSS; Fédération des Acteurs de la Santé	Usagers					
Guide d'appui à la structuration du premier accueil social inconditionnel de proximité	France						Ministère des affaires sociales et de la santé	CCAS; MSAP; Associations; ANDASS						
Projet Sociale Centre Bonnefoi Lyon	France	Lyon	Moncey/voltaire	social cohesion; social inclusion	citizens in target neighbourhoods	Développer le pouvoir d'agir des habitants; Être un vecteur d'insertion sociale et culturelle; Assoir le fonctionnement et les pratiques internes; Développer le pouvoir d'agir des habitants; Être un vecteur d'insertion sociale et culturelle; Assoir le fonctionnement et les pratiques internes.	"institutional partners"	Centre Sociale; "community partners"; Centre Sociale; "community partners"	yes					
Projet Sociale 2016-2020	France	Lyon		social inclusion		prévention et de développement social une politique de solidarités à destination des d'accès aux droits, inclusive hospitalière, ouverte; d'accès aux droits, inclusive hospitalière, ouverte.	CCAS Lyon; professionnels et élus de la ville; CCAS Lyon; professionnels et élus de la ville	partenaires associatifs						
Third sector interface outcome framework	Scotland					to support Third Sector Interfaces to continue to have a role in defining public policies and an impact on local communities.	Scottish Government		No	Evaluation Support Scotland				
Elevate Glasgow (Public Strategy Partnerships)	Scotland	Glasgow		Employability; Addiction	Employability of persons recovering from addiction	Increase employability opportunities for people in recovery.	Scottish Government	Service Providers	No					
New Scots	Scotland			Refugee integration; social cohesion	Refugees	the rights, need and aspirations of refugees inform integration policies	COSLA; Scottish Refugee Council; The Scottish Government	Charities; Community groups (to facilitate dialogue)	(ex)refugees					
What Works Scotland (conference)	Scotland			Community engagement in community planning	All stakeholders?	improve the way local areas in Scotland use evidence to make decisions about public service development and reform; foster connections between researchers, citizens, practitioners and policy workers		Community Planning Partnerships (CPPs); stakeholder partners;		researchers				
Thriving Places	Scotland	Glasgow		Community engagement in community planning		tackle inequalities; enable community bodies to participate in decision making at a neighbourhood level	Scottish Government	local community groups, services and organisations		Funds a Community Connector in each of the 10 neighbourhoods to bring local community groups, services and organisations together to address local priorities	part of the Glasgow Community Planning Strategy			

Quadre 2

CO-PRODUCCIÓ DE POLÍTIQUES PÚBLIQUES ENTRE ADMINISTRACIONS I ENTITATS SOCIALS AMB PARTICIPACIÓ CIUTADANA: EXPERIÈNCIES EUROPEES I INTERNACIONALS

Nº	PROJECTES	LOCALITZACIÓ			DESCRIPCIÓ			
	NOM DE LA INICIATIVA	PAÍS	CIUTAT	BARRI	TEMA	OBJECTIUS	OBSERVACIONS	TARGET GRUPS
1	Welcome House	Dinamarca	Copenhague	Valby	Proposta de protocol i espais per Acollida de persones refugiades	Sortir de l'aïllament i la solitud; oportunitats per a contribuir a la comunitat; oportunitats de vida social com a ciutadà; alegria i esperança pel futur	Amb finançament de la Fundació Tuborg	Persones refugiades
2	Hernani Burujabe	País Basc (Espanya)	Hernani	Tots els barris	Instaurar nou model de governança i una moneda local per a garantir la sobirania local i la Transició de model socioeconòmic de Hernani	Generar una col.laboració públic-econòmica-ciutadana permanent per a garantir les sobiranes alimentària, energètica, tecnològica, de les cures, comerç, vivenda, biodiversitat i de moneda	L'Ajuntament a través dels seus recursos propis o d'administracions superiors finança el teixit econòmic empresarial i cooperatiu i solidari i amb entitats socials amb el lideratge en la definició de necessitats de la ciutadania i amb la participació de voluntaris	A tota la ciutadania del municipi, però amb especial atenció a col·lectius vulnerables en el eix de treball de les cures i breixa tecnològica (persones grans amb soledat no desitjada), als joves (vivenda i comerç)
3	Cooplink	Països Baixos	Amsterdam	Tots els barris d'Amsterdam i dels Països Baixos	Xarxa de coneixement de les cooperatives d'habitatge	Promoure l'autogestió, l'habitatge cooperatiu i la convivència	El conjunt de cooperatives posa en obert els recursos i coneixements per a crear-ne de noves	A totes aquelles associacions i comunitats que vulguin esdevenir cooperatives d'habitatge
4	Projet social Centre Bonnefoi	França	Lyon	Guillotière	Lloc de trobada de la diversitat social, cultural i lingüística del barri de la Guillotière	Cohesió i inclusió social. Empoderar a les persones i desenvolupar el seu poder d'acció. Esdevenir un vector d'inserció social i cultural. Lluita contra l'analfabetisme i la fractura administrativa	Les accions s'organitzen al voltant de 4 eixos: la família, la infància, l'accés als drets i la integració, el desenvolupament social i cultural	Persones nouvingudes i / o amb situacions d'alta vulnerabilitat econòmica i cultural
5	Nuove Visione di Comunità	Itàlia	Bolònia	San Donato -San Vitale (Croce del Biacco)	Desenvolupament de la cultura de la salut, de la prevenció i la vida saludable; la cohesió social	APS Artelego treballa amb l'objectiu de construir xarxes socials i en col.laboració amb els Municipis i Districtes de referència.	Aquest projecte temporal vol ser una continuïtat d'altres projectes com "generazione in rete" i " comunità in transito" de l'ajuntament de Bolònia	Persones grans amb solitud no desitjada, marginalitat i exclusió social, infants, adolescents i joves
6	laboratorio di Quartiere	Itàlia	Bolònia	San Donato -San Vitale	Priorització de les actuacions urbanístiques per part de la població	establir les necessitats i prioritats de la zona per part dels seus habitants per col.laborar amb l'estratègia local del Pla Urbanístic General de Bolònia	es realitza cada any per establir també els pressupostos participatius	tota la població del barri
7	Third sector interface (TSIs)	Escòcia	East Lothian	Tota la regió	Web del centre de voluntariat que fa de porta al tercer sector local	Donar suport, aprenentatge i desenvolupament d'oportunitats per a particulars i organitzacions locals	Hi ha un directori amb totes les organitzacions de voluntariat que ofereixen serveis i activitats a East Lothian. Totes estan registrades o són companyies d'interès comunitari (CIC)	Organitzacions benèfiques; empreses socials establertes o grups comunitaris informals
8	Elevate Glasgow (Public Strategy Partnership)	Escòcia	Glasgow	Tots els barris	Ocupabilitat de persones amb adiccions	Augmentar les probabilitats d'aconseguir la inserció laboral de persones a l'atur i amb problemes d'addicció	Te un servei específic de Recuperació de l'ocupabilitat (RES)	Persones a l'atur i amb problemàtiques d'addicció
9	Thriving Places	Escòcia	Glasgow	Totes les àrees amb aquesta iniciativa	Implicació de la comunitat en la planificació comunitària	Abordar les desigualtats i permetre als organismes i associacions comunitàries participar en la presa de decisions a nivell de barri	Thriving Places és un compromís de deu anys de Glasgow CPP per combatre les desigualtats i aconseguir millors resultats per als residents de nou barris que pateixen alts nivells de privació.	Tota la comunitat implicada en l'àrea de transformació

Relació d'experiències europees

AGENT IMPULSOR DE LA CO-PRODUCCIÓ

- GOVERN - INSTITUCIONS
- ENTITATS 3ER SECTOR
- FUNDACIONS
- CIUTADANIA

MAPA D'AGENTS				ALTRES DADES				
ADM. PÚBLICA	TERCER SECTOR	CIUTADANIA	ALTRES	Nº HABITANTS	RESUM TEMÀTICA	TIPUS	ANY	TIPUS Projecte
Københavns Kommune; Danish Council for Refugees	ActionAid Denmark	Projecte dirigit per voluntaris	Recommendations for Welcome Houses - Welcome House Web	650.000 hab	Espais ciutadans de xarxa de suport social a les persones refugiades	Espais físics	2016	Projecte estable i replicable
Ajuntament d'Hernani	Coop EnHerikom (cooperativa ciutadana : comunitat d'energies renovables). Zabalduz Maitelan Kooperatibekin. Plataforma Hernanin (aparador digital i comandes)	La ciutadania és la protagonista a l'hora de definir les necessitats i de participar en els diferents projectes com a voluntaris	Pàgina web ajuntament Hernani i projecte Hernani Burujabe	20.362 hab	MUNICIPI EN TRANSICIÓ DE MODOLE SOCIOECONÒMIC I ENERGÈTIC	Espais físics i virtuals	2021	Projecte estable en evolució i creixement d'aliances econòmiques i socials
Govern central / Platform 31. / !Woon (Amsterdam)	VrijCoop/ Woonbond/ Associació d'habitatge comunitari / Associació d'habitatge Gelderland (WBVG)	Totes aquelles persones i comunitats interessades en formar una cooperativa d'habitatge	Pàgines web de Cooplink i Plataform 31	880.000 hab	COOPERATIVES HABITATGE	Xarxa virtual	2016	Projecte estable pel creixement de la xarxa
Ajuntament de Lyon / CAF du Rhône	Nombroses associacions hi col.laboren junt a uns 60 voluntaris	Projecte impulsat i dirigit per habitants mobilitzats per a una millor qualitat de vida al barri de Guillotière	pàgina web esbonnefoi.fr/le-centre-social	515.000 hab	COHESIÓ I INCLUSIÓ SOCIAL . INTERCULTURALITAT	Espai físic	2006	Projecte estable amb activitat programada continua
Finançament de la regió d'Emilia-Romagna a projectes de rellevància local. col.laboració de serveis de salut i educatius locals de l'Ajuntament de Bolònia	Projecte impulsat per l'associació Artelego i amb la col.laboració de tota la xarxa i de l' Associació Passo Passo (diversitat cognitiva) Associació IC7, Parrocchia S. Giacomo, centro Islámico , Casa Rivani, Coop Soc, La Carovana, etc...	Habitants de la Piazza dei Colori	pàgina web associazioneartelego.wordpress.com . Inscrita a la llista de Formes Lliures d'Associació de la ciutat de Bolonya i al Registre Regional d'associacions de promoció social.	394.000 hab	APS Artelego treballa amb l'objectiu de construir xarxes socials i en col.laboració amb els Municipis i Districtes de referència.	Espai físic	2021	Projecte temporal que enllaça amb d'altres anteriors però manté el lloc d'acció a Piazza dei Colori
Ajuntament de Bolònia	Amb la coordinació de la Fondazione Innovazione Urbana	tots els habitants del quartiere	pàgina web de l'ajuntament de Bolònia: hiperbole	394.000 hab (9.300 al quartiere San Donato-san Vitale	planificació de les transformacions urbanístiques del barri	Espai físic	2022	projecte de participació per establir les prioritats col.lectives de la zona
Govern d'Escòcia/ Scottish Charity Regulator/ East Lothian Council	Volunteer Center east Lothian		pàgina web : https://www.volunteereastlothian.org.uk/	110.000 hab	XARXA DE SERVEIS I DIRECTORI D'ENTITATS DEL TERCER SECTOR	Espai virtual	2021	Espai web per a reforçar el tercer sector
Govern d'Escòcia	Elevate Employability Glasgow	totes les persones potencialment usuàries del servei	pàgina web: https://www.elevate-glasgow.org/	595.000 hab	Projectes per a la inserció laboral de persones amb addicions	Espai físic i virtual	2021	estratègia compartida per una entitat i el govern local
Govern d'Escòcia	Associacions, serveis i organitzacions de la comunitat local	La Glasgow Community Planning Partnership reuneix representants públics, privats, comunitaris i voluntaris clau amb l'objectiu d'oferir serveis públics millors i més units a la ciutat.	pàgina web de glasgow community Planning partnership	595.000 hab	procesos de participació de les entitats i la ciutadania per a la definició del Pla d'acció comunitària	Espai físic	2017-2027	Projecte que forma part de la Glasgow Community Planning Strategy

© Itziar González Virós

RELACIÓ DE LES DIFERENTS TIPOLOGIES DE COPRODUCCIÓ

En els quadres resum d'exemples i en concret en el quadre 3 s'ha indicat un element específic de descripció de les iniciatives de coproducció que es fixa en la governança i en qui o quins són els agents que impulsen l'experiència. Aquesta qüestió ens sembla del tot rellevant, donat que en les trobades de seguiment amb el grup de treball s'ha posat de manifest que existeix la temptació d'apropiació de les propostes per part de les administracions un cop ja estan en marxa, i això comporta un cert risc de pèrdua de lideratge ciutadà o del tercer sector en les iniciatives, amb el risc que es redueixi també la possibilitat d'estar atents per introduir-hi millores o canvis.

Hem diferenciat **tres colors segons si la iniciativa o impuls de la coproducció** és del govern o les institucions, en color vermell; les entitats del tercer sector (serveis i recursos) incloent les fundacions, en color groc; i finalment la ciutadania (voluntariat), en color taronja.

El nom de l'exemple se situa en la columna i color que es correspon amb el lloc des d'on s'impulsa la coproducció i els altres agents implicats s'emmarquen amb línies del mateix color per deixar clar com s'ha produït la coordinació entre ells.

Finalment, ens ha semblat rellevant mostrar **el grau de complexitat d'agents en la coproducció** a banda del sector públic i s'ha diferenciat quan són quatre (bàsicament, les propostes internacionals de MAMA CASH i COMMON GOAL, que cerquen finançament en temàtiques vinculades al feminisme i a l'esport, respectivament), tres (en aquest cas vinculades a la transformació integral del territori: HERNANI BURUJABE, LABORATORI DI QUARTIERE i THRIVING PLACES), dos (ELEVATE GALSGOW) o un de sol (que és el cas dels espais liderats i impulsats des del tercer sector: NUOVE VISIONE DE COMUNITÀ, COOPLINK i THIRD SECTOR INTERFACE).

En aquest quadre també s'han situat les experiències impulsades majoritàriament des del tercer sector, però ja totalment situades i identificades en el si de les administracions públiques que les financen: a nivell nacional, la XARXA D'ATENEUS COOPERATIUS i la RENDA GARANTIDA de CIUTADANIA, i les quatre experiències de Barcelona (VILA VEÏNA, LÀBORA, ALIMENTA i B-MINCOME).

RELACIÓ DELS DIFERENTS ESPAIS FÍSICS O VIRTUALS D'ACCIÓ

En les fitxes dels nou casos que s'han triat com a exemples de pràctiques en la coproducció, s'ha creat un ítem específic en relació al que hem anomenat 'tipologia del projecte'. Amb aquest apartat hem volgut remarcar el fet que cal tenir en compte que els espais de coproducció de polítiques socials comporten la tria estratègica del des d'on s'activa i es fa estable aquesta coproducció.

Hem volgut diferenciar, en concret, aquells projectes que necessiten de la presència física real d'aquells altres que són espais virtuals per a la interacció a distància, i que no necessiten per tant de la presència específica dels participants en un espai físic determinat. Majoritàriament s'utilitzen les dues tipologies, però hem detectat que hi ha iniciatives—especialment des del tercer sector social—que busquen un espai d'aliances molt ampli i que opten per la pàgina web com a escenari de trobada i relació.

Diferenciar les iniciatives segons la seva tria de l'espai principal de relació ens pot donar pistes de la diversitat d'enfocaments de les iniciatives de coproducció en funció d'a qui van dirigides principalment (ciutadania, altres entitats, administracions, etc.).

ESPAIS FÍSICS + XARXA RELACIONAL VEÏNAL

Tenim exemples on el fet de trobar un local o edifici a peu de carrer obert a les persones destinatàries de la proposta és l'element clau. El factor d'un espai que acull de forma incondicional i oberta, amb baixa exigència de requisits per estar-hi i, alhora, on es troben ciutadania local i arrelada amb d'altres persones en situacions de major vulnerabilitat, o fins i tot fragilitat en el seu estatut 'legal' de ciutadania, són condicions essencials. És el cas de l'experiència de WELCOME HOUSE (Copenhaguen, Dinamarca) i del PROJECTE SOCIAL BONNEFOI (Barri de Le Guillotière - Lyon, França), en què la tria d'emplaçament físic i l'acondicionament del local són l'inici del procés i la garantia de la seva estabilitat i continuïtat al llarg del temps. En tots dos casos l'espai ha esdevingut un equipament social ciutadà d'altíssima activitat i incidència en l'entorn. Alhora, aquests espais no podrien ser activats sense el context urbà en el qual estan inserits i, per tant, sense la xarxa veïnal que acaba essent l'entorn social en què arrelar-se.

En la iniciativa NUOVE VISIONI DI COMUNITÀ, el factor de comptar amb un local va lligat a la tria prèvia de l'espai públic contigu, la Piazza dei Colori, per activar des d'allà tota la comunitat i coproduir amb les administracions públiques accions transversals que comptin amb el conjunt del barri de Croce del Boacco (Bolònia, Itàlia).

ESPAIS DE DELIBERACIÓ I PRESA DE DECISIONS

Tenim exemples d'espais de coproducció de polítiques transversals en territoris específics o barris al llarg d'un període d'anys. És el cas del projecte HERNANI BURUJABE, on la proposta engloba el municipi sencer i tota la seva població, al ser l'aposta per una transició progressiva i sostinguda en el temps del model socioeconòmic i energètic d'Hernani. Aquí es dona la suma d'espais físics a activar, junt amb l'espai virtual de la mateixa pàgina web de l'ajuntament i els espais de deliberació i presa de decisions de tot el procés, a fi i efecte de garantir la transparència, traçabilitat i qualitat democràtica en el finançament públic i en la prioritització d'accions, situant en el centre els habitants d'Hernani.

Un altre exemple és la iniciativa THRIVING PLACES (Glasgow, Escòcia), on el model de governança implica alhora administracions, tercer sector social i ciutadania; i on, tot i que l'objectiu és la transformació d'un territori concret, l'element clau és el disseny d'espais de trobada física i de participació i presa de decisions comunitàries de manera col·lectiva.

ESPAIS VIRTUALS (PÀGINES WEB)

Finalment, tenim una tercera tipologia que es correspon amb la creació d'espais virtuals (pàgines o portals web) amb usabilitat interna per als membres associats a la xarxa i externa per a entitats o persones que busquen informació o, també, formació i capacitació en els àmbits específics de cadascuna de les iniciatives. Seria el cas de les cooperatives d'habitatge COOPLINK (Amsterdam, Països Baixos), on diverses cooperatives se sumen per crear un espai comú que les integri a totes i, alhora, s'obri a noves cooperatives d'habitatge en creació. Aquesta estratègia de coproducció de polítiques que busca la creació de xarxes virtuals és de gran potència i de gran incidència, precisament per dos factors essencials: la seva obertura i accessibilitat als continguts i als contactes, i la seva generositat en la transferència de coneixement i informacions. També és el cas de THIRD SECTOR INTERFACE, un projecte en què el destinatari és clarament el tercer sector social en clau interna i, alhora, un directori de les organitzacions de voluntariat que ofereixen serveis i activitats a East Lothian (Escòcia).

ESPAIS MIXTES

Finalment, tenim exemples d'entitats impulsores de processos de coproducció que sumen a la seva seu o local físic la potència del desenvolupament d'un espai web per oferir, a través d'ell, informacions, capacitació i contactes relacionals d'utilitat per als usuaris. És el cas de la iniciativa ELEVATE GLASGOW (Glasgow, Escòcia), que té com a focus l'ocupabilitat de persones amb addiccions.

Quadre 3

COPRODUCCIÓ DE POLÍTIQUES PÚBLIQUES ENTRE ADMINISTRACIONS I ENTITATS SOCIALS AMB PARTICIPACIÓ CIUTADANA: EXPERIÈNCIES EUROPEES I INTERNACIONALS.

RESUM DELS EXEMPLES SEGONS L'ESTRUCTURA DE GOVERNANÇA

Relació d'experiències europees

CIUTADANIA · VOLUNTARIAT · ACTIVISMES

WELCOME HOUSE
Dinamarca

<https://welcomehouse.kk.dk>

PROJET SOCIAL CENTRE BONNEFOI
França

<http://www.csbonnefoi.fr>

HABITANTS DEL BARRI

AGENT IMPULSOR DE LA COPRODUCCIÓ

- GOVERN - INSTITUCIONS
- ENTITATS 3er SECTOR SOCIAL
- CIUTADANIA

* Els noms dels projectes està escrit en la columna que correspon amb la tipologia de l'agent impulsor de la co-producció.

GRAU DE COMPLEXITAT D'AGENTS EN LA COPRODUCCIÓ

- ■ ■ PÚBLIC / 3er SECTOR SOCIAL / CIUTADANIA
- ■ PÚBLIC / 3er SECTOR
- ■ 3er SECTOR / CIUTADANIA
- ■ PÚBLIC / CIUTADANIA
- PÚBLIC

  AGENTS AMB FITXA PRÒPIA

WEB

● TEMÀTICA

→ LIDERATGE / INFLUÈNCIES

TEMÀTIQUES

ACOLLIDA PERSONES REFUGIADES

TRANSICIÓ DE MODEL SOCIOECONÒMIC

XARXA DE COOPERATIVES D'HABITATGE

ALFABETITZACIÓ I INTERCULTURALITAT

RESCAT DE PERSONES VULNERABLES

PLANIFICACIÓ TERRITORIAL I COMUNITÀRIA INTEGRAL

XARXA DE VOLUNTARIS

OCUPABILITAT

PLANIFICACIÓ TERRITORIAL I COMUNITÀRIA INTEGRAL

FEMINISME DE BASE

DESENVOLUPAMENT SOCIAL I ESPORTS

ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

RENDA GARANTIDA CIUTADANA

LLUITA CONTRA LA POBRESA, EXCLUSIÓ I DESIGUALTAT

CURES

INSERCIÓ LABORAL

ALIMENTACIÓ SALUDABLE

AJUDES SOCIOECONÒMIQUES

© Itziar González Virós

Fitxes.

DESCRIPCIÓ DELS PROJECTES ANALITZATS EN PROFUNDITAT

— Experiències europees

- **WELCOME HOUSE** (DINAMARCA) 25
- **HERNANI BURUJABE** (PAÍS BASC) 26
- **COOPLINK** (PAÏSSOS BAIXOS) 27
- **PROJECTE SOCIAL BONNEFOI** (FRANÇA) 28
- **NUOVE VISIONI DI COMUNITÀ** (ITÀLIA) 29
- **LABORATORI DI QUARTIERI** (ITÀLIA) 30
- **THIRD SECTOR INTERFACE** (ESCÒCIA) 31
- **ELEVATE GLASGOW** (ESCÒCIA) 32
- **THRIVING PLACES** (ESCÒCIA) 33

ARQUITECTURES DE FINANÇAMENT INNOVADORES

— Experiències internacionals

- **MAMA CASH** 34
- **COMMON GOAL** 36

BREU DESCRIPCIÓ D'EXPERIÈNCIES NACIONALS I LOCALS

— Experiències nacionals

- **XARXA D'ATENEUS COOPERATIUS** 38
- **RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA** 39
- **PROJECTE LLIURES** 40

— Experiències locals

- **VILA VEÏNA** 42
- **LÀBORA** 43
- **ALIMENTA** 44
- **B-MINCOME** 45

NOM DE LA INICIATIVA:

Welcome House

ANY D'INICI:

2016

Espais ciutadans de xarxa de suport social a les persones refugiades

TERRITORI:

Dinamarca

CIUTAT:

Copenhague

NRE. D'HABITANTS:

650.000 hab.

BARRI:

Valby

ENLLAÇ WEB:

<https://welcomehouse.kk.dk>

ADREÇA:

Ottliavej 1, 2500 København, Dinamarca

TEMA:

Proposta de protocol i espais per l'acollida de persones refugiades.

OBJECTIUS:

Sortir de l'aïllament i la solitud; oportunitats per contribuir a la comunitat; oportunitats de vida social com a ciutadà; alegria i esperança pel futur.

OBSERVACIONS:

Es basa en la creació d'un espai físic on fer visible l'acolliment de l'entorn relacional veïnal.

GOVERNANÇA DEL PROJECTE

Es tracta d'un exemple on la pròpia ciutadania en forma de voluntariat estableix el lideratge del desenvolupament de la incitativa, i les administracions públiques que ajuden en el finançament es mantenen en segon pla.

AGENTS IMPULSORS

Ciutadania: voluntaris

DESTINATARIS:

Persones refugiades

MAPA D'AGENTS

ADMINISTRACIÓ PÚBLICA: Københavns Kommune + Danish Council for Refugees

TERCER SECTOR: ActionAid Denmark

CIUTADANIA: Projecte dirigit per voluntaris

ALTRES: PDF Recommendations for Welcome Houses
+ <https://welcomehouse.kk.dk>

TIPOLOGIA DEL PROJECTE:

Espais físics i xarxa relacional veïnal.

FASE DE REALITZACIÓ ACTUAL:

Projecte estable i replicable.

TIPUS DE FINANÇAMENT:

Amb finançament de la Fundació Tuborg.

COPRODUCCIÓ DE POLÍTQUES PÚBLIQUES ENTRE ADMINISTRACIONS I ENTITATS SOCIALS:
EXPERIÈNCIES EUROPEES

Itàlia | Búlgaria | França
ARQUITECTURA SOCIAL

Entitats Catalanes
d'Acció Social

Ajuntament
de Barcelona

NOM DE LA INICIATIVA:

ANY D'INICI:

Hernani Burujabe

2021

Municipis en transició de model socioeconòmic i energètic

TERRITORI:

País Basc

CIUTAT:

Hernani

NRE. D'HABITANTS:

20.362 habitants

BARRI:

tot el municipi

ENLLAÇ WEB:

<https://burujabe.hernani.eus/es>

TEMA:

Instaurar nou model de governança i una moneda local per garantir la sobirania local i la transició de model socioeconòmic d'Hernani.

OBJECTIUS:

Generar una col·laboració públic-econòmica-ciudadana permanent per garantir les sobiranes alimentària, energètica, tecnològica, monetària, de les cures, el comerç, l'habitatge i la biodiversitat.

OBSERVACIONS:

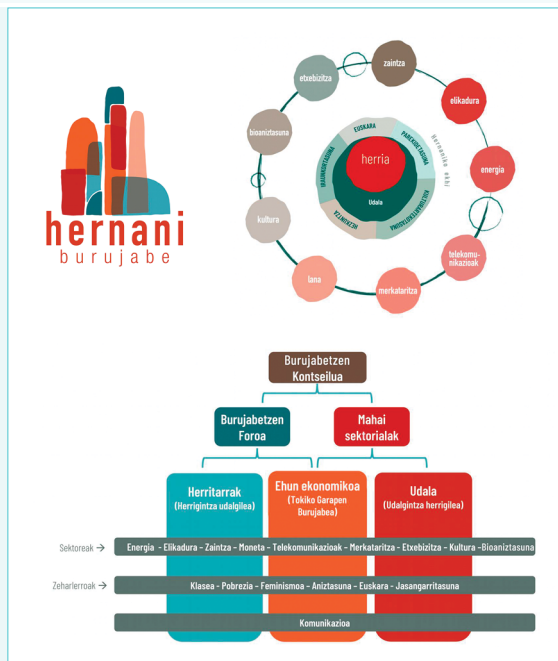
Es basa en la cooperació i interacció d'agents administratius, econòmics i socials que es fan visibles.

GOVERNANÇA DEL PROJECTE:

L'Ajuntament, a través dels seus recursos propis o d'administracions superiors, finança el teixit econòmic empresarial, cooperatiu i de l'economia social i solidària, així com les entitats socials de la ciutat, amb el lideratge de la ciutadania en la definició de necessitats i la participació de persones voluntàries.

AGENTS IMPULSORS:

Ajuntament d'Hernani.

DESTINATARIS:

El conjunt de la població i, especialment, aquelles persones en situació de major vulnerabilitat.

MAPA D'AGENTS

ADMINISTRACIÓ PÚBLICA: Ajuntament d'Hernani

TERCER SECTOR: Coop EnHerkom (cooperativa ciutadana: comunitat d'energies renovables). Zabalduz Maitelan Kooperatibekin. Hernanin Plataforma (aparcador digital i comandes)

CIUTADANIA: Protagonista a l'hora de definir les necessitats i de participar en els diferents projectes com a voluntaris

ALTRES: PDF: Hernani burujabe_gaztelera + <https://burujabe.hernani.eus/es>

TIPOLOGIA DEL PROJECTE:

Espais físics, virtuals i de decisió col·lectiva comunitària.

FASE DE REALITZACIÓ ACTUAL:

Projecte estable en evolució i creixement d'aliances econòmiques i socials.

TIPUS DE FINANÇAMENT:

Ajuntament i altres institucions públiques.

COPRODUCCIÓ DE POLÍTQUES PÚBLIQUES ENTRE ADMINISTRACIONS I ENTITATS SOCIALS: EXPERIÈNCIES EUROPEES

Itxaso Burujabe Herria ARQUITECTURA SOCIAL

Entitats Catalanes d'Acció Social

Ajuntament de Barcelona

NOM DE LA INICIATIVA:

Cooplink

Cooperatives d'habitatge

ANY D'INICI:

2016

TERRITORI:

Països Baixos

CIUTAT:

Amsterdam

NRE. D'HABITANTS:

880.000 hab.

BARRI:

Tots els barris d'Amsterdam i dels Països Baixos

ENLLAÇ WEB:

<https://www.cooplink.nl>

TEMA:

Xarxa de coneixement de les cooperatives d'habitatge.

OBJECTIUS:

Promoure l'autogestió, l'habitatge cooperatiu i la convivència.

OBSERVACIONS:

El conjunt de cooperatives posa en obert els recursos i coneixements per crear-ne de noves.

GOVERNANÇA DEL PROJECTE:

Les pròpies cooperatives lideren els espais de codisseny i decisió.

AGENTS IMPULSORS:

El tercers sector, en concret associacions i cooperatives d'habitatge.

DESTINATARIS:

Totes aquelles associacions i comunitats que vulguin esdevenir cooperatives d'habitatge.

MAPA D'AGENTS

ADMINISTRACIÓ PÚBLICA: Govern central / Platform31 / !Woon (Amsterdam)

TERCER SECTOR: VrijCoop - Coöperatief en Solidair Wonen
Woonbond
Associació d'habitatge comunitari
Associació d'habitatge Gelderland (WBGV)

CIUTADANIA: Totes aquelles persones i comunitats interessades a formar una cooperativa d'habitatge

ALTRES: Pàgines web de Cooplink i Platform31

TIPOLOGIA DEL PROJECTE:

Xarxa virtual.

FASE DE REALITZACIÓ ACTUAL:

Projecte estable que va ampliant la xarxa amb els anys.

TIPUS DE FINANÇAMENT:

—

COPRODUCCIÓ DE POLÍTQUES PÚBLIQUES ENTRE ADMINISTRACIONS I ENTITATS SOCIALS:
EXPERIÈNCIES EUROPEES

Itàlia • Bèlgica • França
ARQUITECTURA SOCIAL

Entitats Catalanes
d'Acció Social

Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

NOM DE LA INICIATIVA:

Projecte Social Bonnefoi

ANY D'INICI:

2006

...

TERRITORI:

França

CIUTAT:

Lyon

NRE. D'HABITANTS:

515.000 hab.

BARRI:

Guillotière

ENLLAÇ WEB:

<http://www.csbonnefoi.fr>

TEMA:

Cohesió i inclusió social. Interculturalitat.

OBJECTIUS:

Empoderar les persones i desenvolupar el seu poder d'acció. Esdevenir un vector d'inserció social i cultural. Lluitar contra l'analfabetisme i la fractura administrativa.

OBSERVACIONS:

Les accions s'organitzen al voltant de quatre eixos: la família, la infància, l'accés als drets i la integració, el desenvolupament social i cultural.

GOVERNANÇA DEL PROJECTE:

Projecte que, tot i que compta amb el finançament estable de les administracions, té una component molt forta de lideratge ciutadà autònom.

AGENTS IMPULSORS:

Projecte impulsat i dirigit per habitants mobilitzats per a una millor qualitat de vida al barri de Guillotière.

DESTINATARIS:

Persones nouvingudes i/o amb situacions d'alta vulnerabilitat econòmica i cultural.

MAPA D'AGENTS

ADMINISTRACIÓ PÚBLICA: Ajuntament de Lyon / CAF du Rhône

TERCER SECTOR: Nombroses associacions hi col·laboren junt a uns 60 voluntaris

CIUTADANIA: Persones voluntàries del mateix barri

ALTRES: Web · <http://www.csbonnefoi.fr/le-centre-social>

TIPOLOGIA DEL PROJECTE:

Espai físic situat al barri de Guillotière.

FASE DE REALITZACIÓ ACTUAL:

Projecte estable amb activitat programada contínua.

TIPUS DE FINANÇAMENT:

El finançament procedeix de les administracions públiques.

COPRODUCCIÓ DE POLÍTQUES PÚBLIQUES ENTRE ADMINISTRACIONS I ENTITATS SOCIALS:
EXPERIÈNCIES EUROPEES

Itàlia · Bèlgica · França
ARQUITECTURA SOCIAL

Entitats Catalanes
d'Acció Social

Ajuntament
de Barcelona

NOM DE LA INICIATIVA:

ANY D'INICI:

Nuove Visioni di Comunità

2021

Construcció xarxes socials des d'una entitat amb els districtes i municipis

TERRITORI:

Itàlia

CIUTAT:

Bolònia

NRE. D'HABITANTS:

394.000 hab.

BARRI:

San Donato -San Vitale
(Croce del Biacco)

ENLLAÇ WEB:

<https://associazioneartelego.wordpress.com>

TEMA:

Desenvolupament de la cultura de la salut, la prevenció i la vida saludable.

OBJECTIUS:

APS Artelego treballa amb l'objectiu de construir xarxes i vincles socials en col·laboració amb els municipis i districtes de referència.

OBSERVACIONS:

Aquest projecte temporal vol ser una continuïtat d'altres projectes com "generazione in rete" i "comunità in transito" de l'Ajuntament de Bolònia.

GOVERNANÇA DEL PROJECTE:

La interacció de la xarxa d'entitats lidera la iniciativa amb la coordinació d'Artelego, que és l'associació que sol·licita el finançament públic i lloga l'espai físic a la plaça des d'on s'actua.

AGENTS IMPULSORS:

Projecte impulsat per l'associació Artelego amb la col·laboració de tota la xarxa, formada per l'Associació Passo Passo (diversitat cognitiva), l'Associació IC7, Parrocchia S. Giacomo, el centre islàmic, Casa Rivani, Coop Soc i La Carovana, entre altres.

DESTINATARIS:

Persones grans amb solitud no desitjada, marginalitat i exclusió social, infants, adolescents i joves.

MAPA D'AGENTS

ADMINISTRACIÓ PÚBLICA: Regió d'Emilia-Romagna, Serveis de salut i educatius locals de l'Ajuntament de Bolònia.

TERCER SECTOR: Artelego, Associació IC7, Parrocchia S. Giacomo, el centre islàmic, Casa Rivani, Coop Soc, La Carovana, etc.

CIUTADANIA: Habitants de la Piazza dei Colori

ALTRES: Pàgina web <https://associazioneartelego.wordpress.com>
Inscrita a la llista de Formes Lliures d'Associació de la ciutat de Bolonya i al Registre Regional d'associacions de promoció social

TIPOLOGIA DEL PROJECTE:

Espai físic des del qual es programa i dinamitza l'espai públic.

FASE DE REALITZACIÓ ACTUAL:

Projecte temporal que enllaça amb d'altres anteriors i manté el lloc d'acció a Piazza dei Colori.

TIPUS DE FINANÇAMENT:

Finançament de la regió d'Emilia-Romagna a projectes de rellevància local, col·laboració de serveis de salut i educatius locals de l'Ajuntament de Bolònia.

COPRODUCCIÓ DE POLÍTQUES PÚBLIQUES ENTRE ADMINISTRACIONS I ENTITATS SOCIALS:
EXPERIÈNCIES EUROPEES

Itàlia - Regione Emilia-Romagna
ARQUITECTURA SOCIAL

Entitats Catalanes
d'Acció Social

Ajuntament de
Barcelona

NOM DE LA INICIATIVA:

ANY D'INICI:

Laboratori di Quartieri

2022

Coproducció en la planificació de les transformacions urbanístiques del barri

TERRITORI:

Itàlia

CIUTAT:

Bolònia

NRE. D'HABITANTS:

394.000 hab.

BARRI:

San Donato-San Vitale

ENLLAÇ WEB:

<https://www.comune.bologna.it/partecipa/laboratori-quartiere>

TEMA:

Priorització de les actuacions urbanístiques per part de la població.

OBJECTIUS:

Establir les necessitats i prioritats de la zona per part dels seus habitants per col·laborar amb l'estratègia local del Pla Urbanístic General de Bolònia.

OBSERVACIONS:

Es realitza cada any per establir també els pressupostos participatius.

GOVERNANÇA DEL PROJECTE:

Es tracta d'una iniciativa que, tot i ser coordinada per la Fondazione Innovazione Urbana, és finançada i assumida com a estratègia de participació ciutadana des del govern local de la ciutat de Bolònia.

AGENTS IMPULSORS:

Fondazione Innovazione Urbana

DESTINATARIS:

Tota la població del barri.

MAPA D'AGENTS

ADMINISTRACIÓ PÚBLICA: Ajuntament de Bolònia

TERCER SECTOR: Amb la coordinació de la Fondazione Innovazione Urbana

CIUTADANIA: Tots els habitants del *quartiere*

ALTRES: —

TIPOLOGIA DEL PROJECTE:

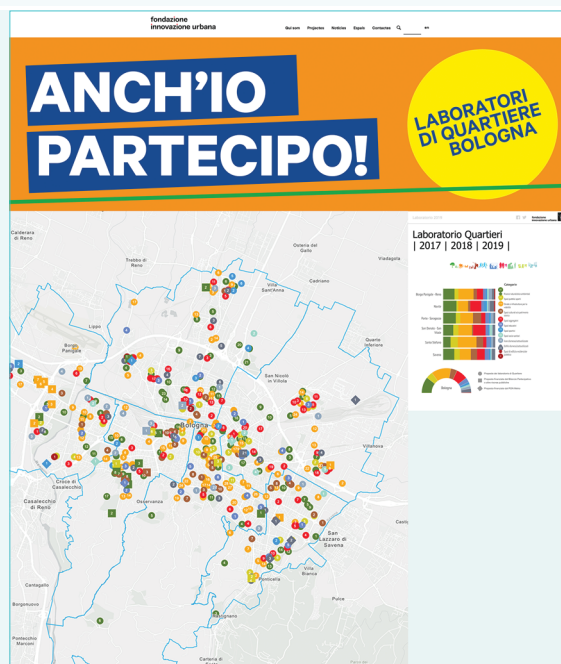
Espais de deliberació comunitària.

FASE DE REALITZACIÓ ACTUAL:

Projecte de participació per establir les prioritats col·lectives de la zona.

TIPUS DE FINANÇAMENT:

Finançament públic.

COPRODUCCIÓ DE POLÍTIQUES PÚBLIQUES ENTRE ADMINISTRACIONS I ENTITATS SOCIALS:
EXPERIÈNCIES EUROPEES

Itàlia: Bolognesi Urban
ARQUITECTURA SOCIAL

Entitats Catalanes
d'Acció Social

Ajuntament de
Barcelona

NOM DE LA INICIATIVA:

Third Sector Interface

ANY D'INICI:

2021

Xarxa de Serveis i Directori d'entitats del tercer sector

TERRITORI:

Escòcia

CIUTAT:

East Lothian

NRE. D'HABITANTS:

110.000 hab.

BARRI:

Tota la regió

ENLLAÇ WEB:

<https://www.gov.scot/communities-and-third-sector>

TEMA:

Web del centre de voluntariat que fa de porta al tercer sector local.

OBJECTIUS:

Donar suport, aprenentatge i desenvolupament d'oportunitats per a particulars i organitzacions locals.

OBSERVACIONS:

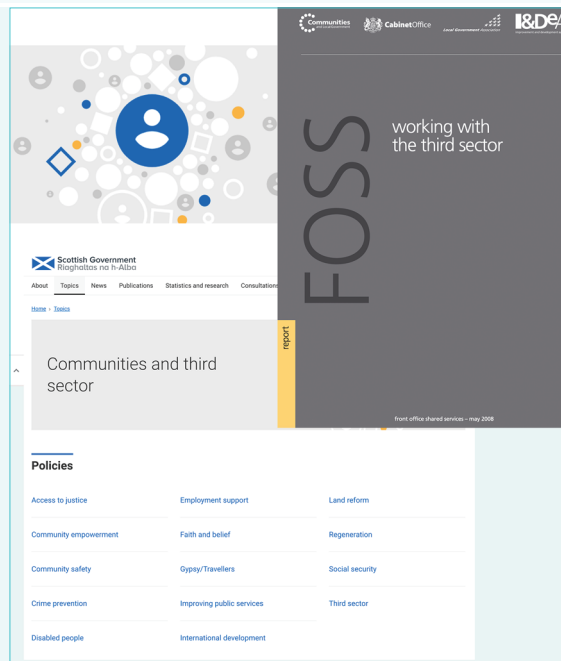
Directorio amb totes les organitzacions de voluntariat que ofereixen serveis i activitats a East Lothian. Totes estan registrades o són companyies d'interès comunitari (CiC).

GOVERNANÇA DEL PROJECTE:

És una iniciativa impulsada exclusivament des del tercer sector.

AGENTS IMPULSORS:

Tercer sector.

DESTINATARIS:

Organitzacions benèfiques, empreses socials establertes i grups comunitaris informals.

MAPA D'AGENTS

ADMINISTRACIÓ PÚBLICA: Govern d'Escòcia
Scottish Charity Regulator
East Lothian Council

TERCER SECTOR: Volunteer Center East Lothian

CIUTADANIA: —

ALTRES: Web: <https://www.volunteereastlothian.org.uk>

TIPOLOGIA DEL PROJECTE:

Espai web per reforçar el tercer sector.

FASE DE REALITZACIÓ ACTUAL:

Projecte consolidat amb perspectives de mantenir-se en el temps.

TIPUS DE FINANÇAMENT:

Finançament públic.

COPRODUCCIÓ DE POLÍTQUES PÚBLIQUES ENTRE ADMINISTRACIONS I ENTITATS SOCIALS:
EXPERIÈNCIES EUROPEES

Itàlia - Búlgaria - França
ARQUITECTURA SOCIAL

Entitats Catalanes
d'Acció Social

Alumne de
Barcelona

NOM DE LA INICIATIVA:

Elevate Glasgow

ANY D'INICI:

2021

Projectes per a la inserció laboral de persones amb addiccions

TERRITORI:

Escòcia

CIUTAT:

Glasgow

NRE. D'HABITANTS:

595.000 hab.

BARRI:

Tots els barris

ENLLAÇ WEB:

<https://www.elevate-glasgow.org>

TEMA:

Ocupabilitat de persones amb addiccions.

OBJECTIUS:

Augmentar les probabilitats d'aconseguir la inserció laboral de persones a l'atur amb problemes d'addicció.

OBSERVACIONS:

Servei específic de recuperació de l'ocupabilitat (RES).

GOVERNANÇA DEL PROJECTE:

Coproducció del govern amb el tercer sector.

AGENTS IMPULSORS:

Govern i tercer sector.

DESTINATARIS:

Les pròpies entitats del sector: Elevate Employability Glasgow

MAPA D'AGENTS

ADMINISTRACIÓ PÚBLICA: Govern d'Escòcia

TERCER SECTOR: Elevate Employability Glasgow

CIUTADANIA: Totes les persones potencialment usuàries del servei

ALTRES: Web: <https://www.elevate-glasgow.org>

TIPOLOGIA DEL PROJECTE:

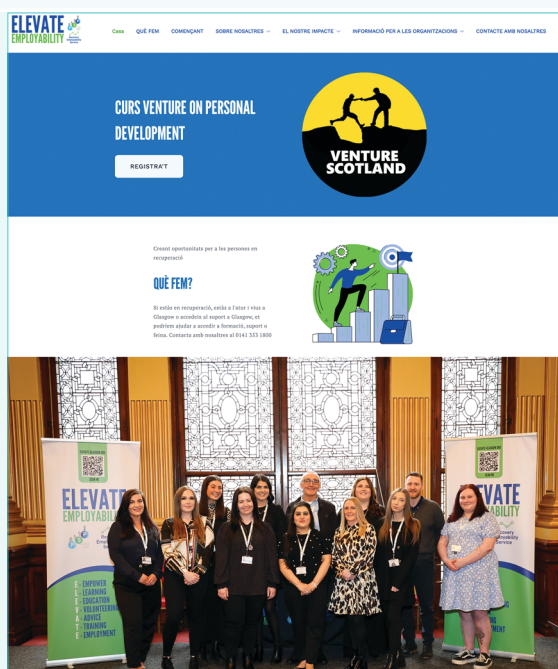
Espai físic i virtual.

FASE DE REALITZACIÓ ACTUAL:

Estratègia compartida estable entre l'entitat i el govern local.

TIPUS DE FINANÇAMENT:

Finançament públic.

COPRODUCCIÓ DE POLÍTQUES PÚBLIQUES ENTRE ADMINISTRACIONS I ENTITATS SOCIALS:
EXPERIÈNCIES EUROPEES

Itàlia | Búlgaria | França
ARQUITECTURA SOCIAL

Entitats Catalanes
d'Acció Social

Alumne de
Barcelona

NOM DE LA INICIATIVA:

Thriving Places

ANY D'INICI:

2017

Processos de participació d'entitats i ciutadania per a la definició del Pla d'acció comunitària

TERRITORI:

Escòcia

CIUTAT:

Glasgow

NRE. D'HABITANTS:

595.000 hab.

BARRI:

Totes les àrees amb aquesta iniciativa

ENLLAÇ WEB:

<https://www.glasgowcpp.org.uk/thrivingplaces>

TEMA:

Implicació de la comunitat en la planificació comunitària.

OBJECTIUS:

Abordar les desigualtats i permetre als organismes i les associacions comunitàries participar en la presa de decisions a nivell de barri.

OBSERVACIONS:

Thriving Places és un compromís de deu anys de Glasgow CPP per combatre les desigualtats i aconseguir millors resultats per als residents de nou barris que pateixen alts nivells de privació.

GOVERNANÇA DEL PROJECTE:

La Glasgow Community Planning Partnership reuneix representants públics, privats, comunitaris i voluntaris clau amb l'objectiu d'oferir serveis públics millors i més vinculats a la ciutat.

AGENTS IMPULSORS:

Glasgow Community Planning Partnership

DESTINATARIS:

Tota la comunitat implicada en l'àrea de transformació.

MAPA D'AGENTS

ADMINISTRACIÓ PÚBLICA: Govern d'Escòcia

TERCER SECTOR: Associacions, serveis i organitzacions de la comunitat local

CIUTADANIA: Voluntaris

ALTRES: Web de Glasgow Community Planning Partnership

TIPOLOGIA DEL PROJECTE:

Trobades en espais físics comunitaris.

FASE DE REALITZACIÓ ACTUAL:

Projecte que forma part de la Glasgow Community Planning Strategy.

TIPUS DE FINANÇAMENT:

Finançament públic.

COPRODUCCIÓ DE POLÍTQUES PÚBLIQUES ENTRE ADMINISTRACIONS I ENTITATS SOCIALS:
EXPERIÈNCIES EUROPEES

Itàlia - Búlgaria - França
ARQUITECTURA SOCIAL

Entitats Catalanes
d'Acció Social

Ajuntament
Barcelona

Mama Cash

<https://www.mamacash.org>

El
activismo
feminista
funciona

Acerca de Mama Cash

Mama Cash fue el primer fondo internacional de mujeres en el mundo. En la actualidad, Mama Cash financia y apoya iniciativas por los derechos de las mujeres y las personas trans que desafían las causas estructurales de la injusticia en todo el planeta. Nuestro trabajo se basa en la creencia de que el cambio social comienza con la igualdad de género y el respeto por los derechos humanos de todas las personas.

[leer mas](#)
[Lo que hacemos](#)

Mama Cash és **una organització internacional de subvencions que finança iniciatives feministes de base.**

Aquest **fons feminista canalitza diners d'institucions públiques, fundacions privades i donants individuals, entre d'altres, a grups i organitzacions que treballen per promoure els drets de les dones, les nenes, les persones trans i les persones intersexuales a través de les seves subvencions participatives.** Les organitzacions i altres iniciatives no registrades jurídicament poden sol·licitar

finançament a *Mama Cash* a través dels seus diferents fons.

Una de les missions de *Mama Cash* és oferir “un millor finançament”. Aquest principi constitueix el seu enfocament de **finançament en gran mesura flexible i estable**, així com el seu **tarannà participatiu de concessió de subvencions.** El fons més gran de què disposa està pensat perquè les organitzacions puguin comptar amb aquests ingressos durant **diversos anys**, per tal de donar suport a la seva tasca transformadora.

Mama Cash

A més, tots els seus fons són **creats per les mateixes activistes feministes**, que tenen un coneixement i una experiència valuosos que, si s'integren, poden millorar el finançament per als projectes becats.

Entre ells s'inclouen, a tall d'exemple, organitzacions com l'**Associació Gitanes Feministes per la Diversitat (AGFD)**, a les quals es va donar suport el 2021 per la seva tasca de defensa del feminisme antiracista a Espanya.

Una altra manera en què *Mama Cash* contribueix a un millor finançament i maximitza el seu impacte en **el sosteniment de l'acció col·lectiva feminista a tot el món és donant suport a altres fons de dones**: “Una arquitectura global sòlida de fons de dones és una estratègia clau per construir moviments de drets de les dones potents, efectius i sostenibles a tots els racons del món” (Moosa i Daly, 2015).

D'aquesta manera, organitzacions com Calala – Fondo de Mujeres, un fons feminista amb seu a Barcelona, poden donar suport a les iniciatives de dones que treballen per protegir les activistes a Centreamèrica i donar suport a les dones migrants a Espanya, entre d'altres. A més de *Mama Cash*, Calala està finançada per altres xarxes, fundacions privades, institucions supranacionals, organismes governamentals i governs municipals. El 2021, Calala va donar suport a 69 grups de dones.

A més, aquest fons internacional **també ofereix oportunitats d'acompanyament i fons per a les organitzacions a les quals dona suport, per fomentar la xarxa entre diferents grups i l'aprenentatge mutu**.

Aquestes oportunitats de desenvolupament de capacitats afegixen una capa a la comprensió holística de donar suport a les organitzacions perquè s'enforteixin en diferents aspectes.

L'arquitectura de *Mama Cash* mostra una nova manera inspiradora i radical de donar suport al tercer sector social. S'orienta a les barreres que el suport basat en projectes, no renovable i de font única suposa perquè les organitzacions puguin satisfer realment les necessitats de la comunitat i avançar en la justícia social. Aquest exemple tangible de reimaginar la relació donant-beneficiari mostra com centrar l'impacte en les necessitats de l'organització i connectar-la amb la població donant mitjançant intercanvis i comunicacions directes pot marcar una gran diferència a l'hora de canalitzar fons cap al tercer sector social.

FONTS

Mama Cash (2015). Investing well in the right places: why fund women's funds.

https://www.mamacash.org/media/publications/mama_cash-why_womens_funds_feb_2015_final.pdf

Mama Cash (2022). Annual Report 2021.

https://www.mamacash.org/media/publications/news_publications_header_teaser_images/mama_cash_2021_annual_report.pdf

Calala Fondo de Mujeres (2021). Memoria Anual.

<https://calala.org/wp-content/uploads/2022/07/memoria-anual-2021.pdf>

Asociación Gitanas Feministas por la Diversidad (AGFD)

<https://www.gitanasfeministas.org>

Common Goal

<https://www.common-goal.org>

Common Goal és un **moviment global** que té com a objectiu inspirar i facilitar la col·laboració radical entre totes les parts interessades de la **indústria de l'esport** per, finalment, incorporar l'impacte social a tots els elements del sector.

D'aquesta manera, *Common Goal* **s'associa amb jugadors i clubs de futbol professionals, branques de RSC de marques esportives, institucions esportives, fundacions de loteries nacionals i institucions públiques, entre d'altres, per donar suport a les organitzacions sense ànim de lucre que utilitzen el futbol com a eina per avançar socialment** en un canvi.

Entre altres àrees d'impacte, *Common Goal* dona suport a **iniciatives que promouen l'accés segur i la plena participació en els esports a les nenes i les minories sexuals, així com a organitzacions que treballen**

per la cohesió social entre les comunitats migrants locals.

Creient en el poder del futbol com a eina per mobilitzar i unir, *Common Goal* dona suport a organitzacions com *Fútbol Más* en la seva missió de permetre que tots els nens juguin i aprenguin a través del joc.

Fútbol Más és una fundació que neix l'any 2008 amb l'objectiu de promoure la resiliència i la felicitat en nenes, nens i joves que viuen en contextos de vulnerabilitat social. S'insereix al cor dels barris, treballant amb dos actors principals: la infància i les seves comunitats.

Common Goal implica la indústria del futbol convidant diferents parts interessades a **canalitzar l'1% dels seus ingressos cap a projectes i organitzacions d'arreu del món** que contribueixen al desenvolupament

Common Goal

social a través del futbol. Aquest model de finançament permet maximitzar l'aportació a les organitzacions, que varia en models i dimensions.

També treballa amb la resta d'actors del sector mitjançant la **cocreació de fons, la gestió de subvencions i la implementació de projectes de socis corporatius i institucionals**. D'aquesta manera, l'organització internacional **mobilitza els recursos dels actors més benestants i influents del sector esportiu per donar suport al sector no lucratiu**. Així mateix, **sensibilitza els seus socis i la societat en general per incorporar l'acció social a les seves pràctiques**.

La comunitat d'organitzacions de *Common Goal* no només pot accedir a determinades oportunitats de finançament, sinó també a **valuoses oportunitats d'aprenentatge i de creació de xarxes**. De fet, part de l'estratègia de *Common Goal* per donar suport a les organitzacions passa pel foment de l'intercanvi de coneixement i l'acció col·lectiva.

A més, *Common Goal* està desenvolupant una **certificació de qualitat que té com a objectiu identificar les organitzacions que podran accedir als fons en base als seus principis organitzatius i a la qualitat del seu impacte**. A través del que pretén ser una certificació reconeguda mundialment en el món de l'esport per al desenvolupament, *Common Goal* està **reimaginant les arquitectures de finançament: les organitzacions poden accedir al finançament demostrant el seu impacte mitjançant un procés periòdic unificat que ha estat cocreat per experts, organitzacions comunitàries i altres actors clau del sector**.

L'arquitectura del *Common Goal Movement* destaca el potencial de fomentar la xarxa i donar suport al desenvolupament de capacitats com a factor clau de contribució a un futur més sostenible per al tercer sector. També proporciona un exemple innovador de com les parts interessades d'un sector concret es poden unir i mobilitzar per donar suport a les organitzacions que duen a terme una tasca comunitària àmpliament reconeguda.

FONTS

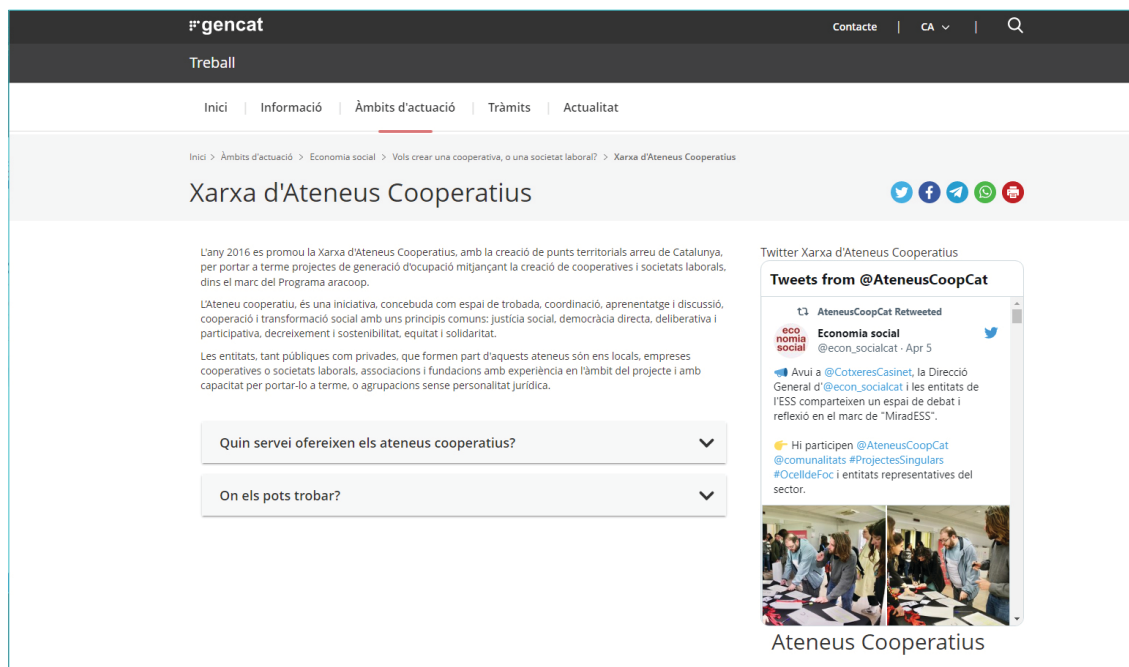
Fundació Fútbol Más

<https://www.futbolmas.org>

Ambdues organitzacions es comprometen a donar suport a organitzacions, associacions, iniciatives i grups més enllà dels fluxos financers. Amplien el segell de qualitat/comunitat de pràctiques (objectiu comú).

Xarxa d'Ateneus Cooperatius

https://treball.gencat.cat/ca/ambits/economia_social/vols_crear_una_cooperativa_o_una/ateneus
<https://economiasocial.coop/ateneus-cooperatius>

La Xarxa d'Ateneus Cooperatius té el seu origen en una pràctica cooperativa comunitària en algunes poblacions i és a través del reconeixement del valor de la seva tasca que els fa la mateixa Generalitat que s'estableix un espai de coproducció per a la creació d'una xarxa que fomenti també l'economia social i solidària (ESS) a tot el país.

En concret, des de 2016 es promou des del Departament d'Empresa i Treball la transformació socioeconòmica del país reforçant el seu teixit cooperatiu i les iniciatives d'economia social i solidària. A través de convocatòries de subvencions anuals, el Govern activa i coprodueix infinitat d'iniciatives mitjançant la creació d'una Xarxa d'Ateneus Cooperatius formada per 14 ateneus (Alt Pirineu i Aran, Barcelonès Nord, Baix Llobregat, Maresme, Catalunya Central, CoopCamp-Tarragona, Barcelona – Coòpolis, Girona/Terres de l'Ebre, Vallès Occidental, L'Hospitalet – La Col·lectiva, Ponent – Coopera, Alt Penedès – Garraf – Coopsetània, Vallès Oriental) i més de 360 entitats públiques i privades.

Aquestes entitats s'articulen arreu del territori per dinamitzar i crear relacions socioeconòmiques col·lectives, democràtiques, justes i solidàries, i contribuir a l'enfortiment i el

creixement de l'activitat econòmica, així com a la creació de llocs de treball de qualitat.

Els **Ateneus Cooperatius** són l'espai de referència al territori que fomenten l'aprenentatge, la reflexió col·lectiva, la cooperació i la transformació social cap a un model socioeconòmic sostenible i centrat en les persones, amb les següents línies d'actuació:

- Observació, recerca, diagnòstic i seguiment territorial en ESS.
- Formació per a la promoció, creació i consolidació de projectes de l'ESS.
- Acompanyament per a la creació i consolidació de projectes de l'ESS.
- Divulgació, sensibilització i generació de coneixement.
- Facilitació de la intercooperació, l'enxarxament i la dinamització territorial.

Els destinataris abasten tota la població:

- Emprendedores i emprenedors
- Entitats de l'economia social
- Empreses
- Centres educatius
- Gestories i assessories
- Ciutadania en general

Renda Garantida de Ciutadania

https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/pobresa_i_inclusio_social/renda_garantida_ciutadania

The screenshot shows the Gencat website interface. At the top, there's a navigation bar with 'gencat', 'Contacte', 'CA', and a search icon. Below that, the 'Departament de Drets Socials' is identified. A secondary navigation bar includes 'Inici', 'Departament', 'Àmbits d'actuació', 'Tràmits', 'Serveis', and 'Actualitat'. The main content area is titled 'Renda garantida de ciutadania' and features a large banner with the text 'Treballem pels nous drets' and 'Renda garantida de ciutadania' over an image of a smiling man. To the right of the banner are three colored boxes: a yellow one for 'Bo social elèctric', a blue one for 'Demana cita prèvia amb l'assistent virtual o truca al telèfon gratuït 900 400 012', and an orange one for 'Informació sobre l'estat de l'expedient. Preguntes freqüents'. Below these is a green box for 'Informació de l'IMV per a sol·licitants i perceptors de la RGC'. At the bottom right, there's a section for 'Informació relacionada' with a link to 'Principals dades d'implementació de la Renda Garantida de Ciutadania' (282,28 kb).

L'any 2012 nombroses entitats i sindicats van iniciar el procés per presentar la Iniciativa Legislativa Popular de la Renda Garantida de Ciutadania (RGC) que, finalment, es va aprovar com a llei el 2017. En base a l'article 24.3 de l'Estatut de Catalunya, que estableix que "les famílies o persones en situació de pobresa tenen dret a accedir a una Renda Garantida Ciutadana que els garanteixi una vida digna", es va crear una Comissió Promotora i es va redactar un projecte de llei. La iniciativa va arribar al Parlament de Catalunya amb 121.191 signatures, més del doble de les 50.000 exigides per promoure una ILP.

L'objectiu de la Renda Garantida de Ciutadania era assegurar uns ingressos mínims perquè ningú es trobés per sota del llindar de la pobresa i es va concebre en els següents termes:

- Com a dret universal de tots els ciutadans i ciutadanes de Catalunya, no condicionat a disponibilitats pressupostàries ni a l'obligació de participar en accions d' inserció social i laboral.
- Com a dret subjectiu de caràcter individual, vinculat a la situació econòmica de la persona i, en el seu cas, del nucli familiar o de convivència.
- Amb una prestació econòmica de 664 euros mensuals per dotze pagues (com a màxim) de caràcter suplementari; és a dir, que la quantitat a percebre es fixa segons els ingressos econòmics

que es tinguin per qualsevol concepte, de manera que sumant-los es disposi finalment de l'import estipulat.

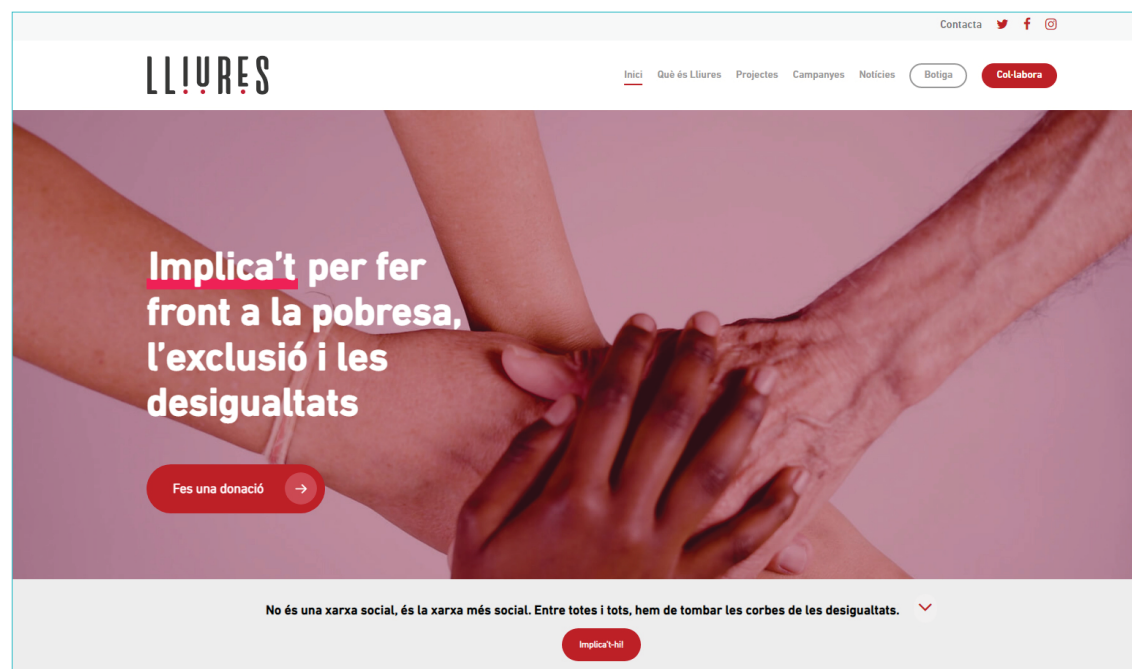
- Finançada a càrrec dels Pressupostos de la Generalitat de Catalunya, que gestiona la prestació en col·laboració amb les administracions locals i la participació d'entitats del tercer sector degudament acreditades.

Els requisits per accedir-hi han sofert canvis al llarg d'aquests anys i el 2023 han coincidit, per una banda, un informe per a la millora de la RGC impulsat per la Comissió de Govern encarregada del seguiment de la prestació, i per l'altra, una Proposició de llei de modificació de la Llei 14/2017 en el sentit d'ampliar la cobertura de la RGC.

La considerem una experiència de coproducció, malgrat que es gestiona des del Departament de Drets Socials, en tant que és fruit d'una ILP i les entitats promotores segueixen actives en la fiscalització de l'acompliment de la Llei, exigint més transparència i traçabilitat de la tramitació d'expedients i, alhora, com a espai d'enllaç de proximitat amb moltes de les persones beneficiàries o amb dret a la prestació. A més, entre els membres de la Comissió de Govern s'hi compten representants del tercer sector social i dels sindicats, entre altres agents.

Lliures

<https://projectelliures.cat>

Lliures és un projecte de coproducció entre entitats que impulsen Coop57, Òmnium Cultural i ECAS (Entitats Catalanes d'Acció Social) des de l'any 2016 per lluitar contra la pobresa, l'exclusió i les desigualtats. Es tracta de la creació d'un **fons econòmic i social estable** amb el qual donar suport econòmic, tècnic i comunitari a mitjà termini a **projectes innovadors, emancipadors i transformadors** que treballen arreu del territori català per contribuir a revertir les desigualtats, la pobresa i l'exclusió social.

Lliures recull aportacions econòmiques que es destinen directament a finançar els projectes als quals dona suport i els proveeix d'**acompanyament tècnic** amb una xarxa de persones i entitats col·laboradores. Acompanya iniciatives o projectes de tipus social, cultural, comunitari, associatiu i econòmic que treballen per **erradicar les desigualtats** (de gènere, classe, ètnia, origen, diversitat funcional...) i l'**exclusió social** (de tipus econòmic, laboral, formatiu, cultural, d'habitatge, relacional, de ciutadania...).

Han de ser iniciatives de **caràcter col·lectiu** i horitzontal, amb base i perspectiva

comunitària; **arrelades** socialment i territorialment; **liderades o protagonitzades** per les mateixes persones a les quals s'adrecen i que, en el major grau possible, resolguin les necessitats socials no cobertes detectades per aquestes persones; que ajudin a generar **ocupació en condicions dignes i equitatives**, tot potenciant el mercat social i la sostenibilitat de la vida de les persones i del planeta; que puguin **reproduir-se** i estendre els processos de transformació; i que generin **canvis quotidians** i impulsin una transformació cap a una societat més justa.

Lliures compta amb quatre **òrgans de funcionament, gestió i decisió**: el Comitè de Direcció (CD), el Grup d'Avaluació Social (GAS), el Grup d'Avaluació Econòmica (GAE) i l'Àgora Lliure, tots ells gestionats de forma col·legiada. El Comitè de Direcció és l'òrgan que pren les decisions executives i reuneix representants de les tres entitats que impulsores. El Grup d'Avaluació Social valora el caràcter social dels projectes que demanen acompanyament tècnic i econòmic del Lliures a partir de deu criteris d'avaluació objectivables, definits i detallats amb

Lliures

puntuació; el seu vistiplau és imprescindible per a què un projecte rebi suport. El Grup d'Avaluació Econòmica avalua els projectes que rebran suport des del punt de vista de la viabilitat i la sostenibilitat econòmiques, un cop han rebut el vistiplau del GAS.

Durant el procés d'acompanyament, tant el GAS com el GAE reben informació sobre l'activitat i els resultats dels projectes finançats, verifiquen el procés i les accions realitzades, fan seguiment del procés de **rendició de comptes** i emeten recomanacions, si s'escau, per tal de **millorar la viabilitat, sostenibilitat o impacte social** dels projectes. Àgora Lliures és l'òrgan consultiu i representatiu on participen els membres del CD, el GAE i el GAS, així com persones representants de cadascuna de les tres entitats impulsores del projecte, així com d'entitats socials adherides al Lliures. L'Àgora vetlla pel **compliment dels principis i objectius** del Lliures i per acostar les opinions i reflexions de la societat al seu òrgan directiu.

Els projectes en curs es localitzen a tot el territori català, urbà, periurbà o rural agrari. En la majoria d'ells hi ha la col·laboració i suma de cooperatives i entitats socials, que gràcies al finançament del projecte Lliures aconsegueixen tirar endavant la seva proposta d'innovació social amb metodologies de coproducció que permeten arribar allà on les administracions no ho fan. La creació d'un fons econòmic específic situa aquesta iniciativa en la línia de les experiències internaiconals *Mama Cash* i *Common Goal*: com elles, el projecte Lliures es dota d'una direcció d'avaluació col·legiada que contribueix a aplicar criteris d'avaluació que no excloguin propostes d'entitats petites o marginals. Ans el contrari, fomenta que aquest tipus d'iniciatives es reforcin amb la suma d'altres entitats col·laboradores i enforteixen la xarxa de cooperació arreu del territori.

Vila Veïna

<https://www.barcelona.cat/ciutatcuidadora/ca/vilaveina>

La iniciativa que ha estat configurada amb el nom de Vila Veïna és un servei gratuït de l'Ajuntament de Barcelona que té com a objectiu reforçar la xarxa comunitària de cures i informar dels recursos i serveis que el ciutadà té més a prop per poder cuidar d'altres persones (gent gran, criatures, persones amb discapacitat, etc.), així com per a persones cuidadores professionals de la cura i de la llar, i persones que es volen cuidar a elles mateixes. Es considera un exemple de coproducció entre entitats i administració local per promoure espais de cura individual i comunitària des de la proximitat i d'una manera més eficient.

Els espais d'informació i orientació de Vila Veïna actualment son 16 i ofereixen:

- Informació i atenció individual sobre els recursos i serveis més propers per millorar el benestar de les persones.
- Espai de trobada per a famílies i persones cuidadores: espai de joc, de relació, d'establiment de vincle i d'estada.
- Tallers, xerrades i altres activitats per millorar la salut, el benestar emocional, trobar-se millor amb un o una mateixa, espais de trobada i relació, etc.
- Grups de suport i acompanyament per a persones que es troben en la mateixa situació que tu i que necessiten compartir

vivències i superar malestars.

- Espais de respir i de canguratge on les famílies o persones cuidadores poden deixar ben ateses les persones que cuiden, i així tenir temps per a elles.
- Assessorament jurídic per a la contractació de persones cuidadores; drets i deures laborals.
- Suport a projectes sobre com tenir cura d'altres persones de manera col·lectiva.

Referències:

- Mesura de Govern: *Per a una democratització de la cura 2017-2020*, de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, feminismes i LGTBI.
- Mesura de Govern: *Impulsant l'acció social: territori, participació i comunitat*, de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, feminismes i LGTBI (novembre 2021).

Programa Làbora

<https://ajuntament.barcelona.cat/serveissocials/ca/labora/presentacio>

La iniciativa de coproducció Programa Làbora té com a principal objectiu **el foment de l'ocupació i apropar les persones en situació de vulnerabilitat al mercat laboral**.

És un projecte de cooperació i treball en xarxa entre l'Ajuntament de Barcelona, les entitats socials i el teixit empresarial de la ciutat. Els agents impulsors són, concretament, l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona i, en representació del tercer sector social, ECAS – Entitats Catalanes d'Acció Social, FEICAT – Empreses d'Inserció de Catalunya i Creu Roja.

El programa, en primer lloc, deriva persones ateses pels Serveis Socials amb possibilitats d'inserció al mercat laboral ordinari a les entitats socials col·laboradores mitjançant una

borsa de candidatures accessible també a les empreses, per tal de trobar la persona que millor s'ajusta a les seves necessitats de contractació. L'orientació, la formació i l'acompanyament que es fa de cada persona, sempre seguint els criteris d'ocupació per competències, són la garantia del seu èxit.

En segon lloc, i potser com a element més important, vincula l'empresa a un programa amb **compromís i responsabilitat social** que afavoreix la **igualtat d'oportunitats** entre la ciutadania.

El funcionament del programa es basa en el model de competències, que posa al centre el procés d'orientació per tal de fer aflorar els coneixements i les capacitats i habilitats de les persones per tornar-les a posar en joc en el nou àmbit laboral.

Esquema del circuit d'intervenció del Programa Làbora:

El programa està cofinançat entre l'Institut Municipal de Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona en un 89% i ECAS, FEICAT i Creu Roja Barcelona en un 11%.

Alimenta

<https://www.alimentaciosostenible.barcelona/ca/que-fem/projecte-alimenta>

La iniciativa de coproducció Alimenta gira al voltant de l'**alimentació sostenible** i té el seu origen en la crisi de la covid-19, durant la qual es va incrementar el risc d'inseguretat alimentària a Barcelona amb un augment considerable d'ajuts econòmics i àpats servits en menjadors socials. El projecte Alimenta, inicialment previst per tres anys (2021-2023), agrupa les accions i recursos de l'Ajuntament dedicats a l'ajuda alimentària alhora que persegueix --i aquí és on es clau la coproducció del projecte amb les entitats del tercer sector, el teixit empresarial i la ciutadania-- una sèrie d'objectius específics:

- Promoure accions integradores vers la població usuària de serveis d'alimentació social potenciant la seva autonomia i el seu empoderament.
- Millorar la qualitat de l'alimentació social sota els criteris de: salut, sostenibilitat, proximitat i respecte al medi ambient.
- Fomentar la integració comunitària i laboral de les persones receptores d'alimentació.
- Promoure l'aprofitament al circuit de l'alimentació social de la ciutat.
- Impulsar el treball en xarxa entre el conjunt de sectors implicats en l'alimentació a la ciutat.

El projecte s'articula al voltant de tres grans eixos:

- **Aliments amb sentit:** per millorar la traçabilitat i els procediments d'entrada i sortida d'usuaris als circuits d'atenció alimentària.
- **Espais Alimenta:** creació de nous espais físics per oferir serveis d'alimentació, incloent-hi menjadors o cuines comunitàries, sempre amb programes d'inclusió comunitària o laboral en col·laboració amb Creu Roja. D'aquesta manera, a més de garantir l'accés a l'alimentació, es fomenta l'autogestió, l'empoderament i la inserció laboral.
- **Alimentació saludable i sostenible:** per assegurar que els productes de l'alimentació social són saludables i han estat produïts de manera sostenible (ecològics, de proximitat i de temporada). Per aconseguir-ho, és essencial la cooperació amb altres actors, com el Centre d'Intercanvi d'Aliments de Proximitat (CIAP) per al proveïment de productes, Mercabarna per al reaprofitament alimentari o l'entitat sense ànim de lucre gestionada per diversos moviments veïnals AlterBanc, que vol ser un banc d'aliments alternatius amb visió d'agroecologia i economia social.

B-Mincome

<https://ajuntament.barcelona.cat/bmincome>

El B-MINCOME és un projecte pilot impulsat principalment per l'Ajuntament de Barcelona amb finançament de la Unió Europea (cinc dels disset milions de pressupost) que es va dur a terme entre els anys 2017 i 2019. És un exemple de coproducció en el sentit que s'articulava al voltant d'accions que comportaven una participació ciutadana conscient, per exemple des del comerç de proximitat. Com a projecte desplegava una **política integral per combatre la pobresa i l'exclusió social** que representava la combinació d'una política pública passiva (en forma d'un suport municipal d'inclusió o ajut econòmic) amb quatre polítiques actives sociolaborals: formació i ocupació, economia social, foment del lloguer d'habitacions i participació en xarxes comunitàries). En l'objectiu de generar identitat de barri i comunitat entre els veïns i veïnes a favor d'una societat més redistributiva i justa s'implicava des de l'inici el conjunt de la població local.

El projecte, inclòs en el programa Urban Innovative Actions de la UE, focalitzava la lluita contra la pobresa i la desigualtat en zones desfavorides de Barcelona i introduïa de manera estratègica una moneda ciutadana de Barcelona, el REC (Recurs Econòmic Ciutadà). Es tracta d'una variant de les monedes anomenades socials o locals basada en l'intercanvi ciutadà complementari i paritari a l'euro, que permet fer transaccions entre les persones, les entitats i els comerços que l'accepten. La moneda és exclusivament digital i es pot fer servir des d'una aplicació mòbil. El seu ús **afavoreix el comerç de proximitat i reverteix els beneficis a la comunitat**.

5

Conclusions, aprenentatges i propostes

La coproducció és cada vegada més present en les polítiques públiques com a manera d'innovar en la creació de nous models de prestació de serveis que reforcin la participació continua de qui ofereix expertesa i acompanyament (entitats del tercer sector) i de la ciutadania com a operadors principals, no excloents. Tot i que s'utilitzen també altres paraules, com 'codisseny', 'cooperació ciutadana' o 'corresponsabilitat', cal insistir en les lliçons que s'obtenen de les experiències analitzades i extreure'n aprenentatges a mode de **recomanacions** per seguir aprofundint en aquesta estratègia d'innovació i regeneració del sistema actual. L'objectiu és transformar les cultures organitzatives incorporant els nous enfocaments que promou la coproducció:

SOSTENIBILITAT I FINANÇAMENT

- Trobar models de prestació de **serveis sostenibles**.
- Identificar les necessitats amb les persones interessades i destinatàries: **diagnòsics col·laboratius**.
- Millorar les vies de **finançament**.

TRANSPERÈNCIA I PARTICIPACIÓ

- Activar la participació ciutadana per **ajustar els serveis a les diferents realitats**.
- **Millorar la qualitat dels principis de col·laboració**.
- Incloure **socis més diversos**.
- Assegurar una **presa de decisions més transparent**.
- **Implicar els socis** al llarg dels cicles del programa dissenyat.
- Garantir que es compta amb el **suport necessari per treballar en col·laboració**.
- Garantir una **participació equitativa**.

AVALUACIÓ I APRENTATGES

- Preveure la **col·laboració també en els processos de revisió i avaluació**.
- Promoure més **intercanvis significatius d'aprenentatges**.
- **Adaptar-se de forma més flexible** als diferents contextos.
- Generar **entorns propicis amb bones experiències compartides** de processos comunitaris.
- Preveure una **coproducció activa amb exercicis de consulta** al llarg de les fases de **disseny, implementació i avaluació**.
- Treballar perquè les **administracions públiques estiguin disposades**

a renunciar al 'control' per concedir més drets a la ciutadans en el desenvolupament de nous models de servei; així, el canvi significatiu prové de l'aprenentatge derivat de l'experimentació i del dret a equivocar-se i corregir.

- Vetllar per la **transparència i traçabilitat** dels resultats per assegurar la legitimitat en la presa de decisions i l'accés a la informació per part de la ciutadania, tot garantint l'interès general.

TRANSVERSALITAT

- Promoure la **participació, el diàleg social i el treball intersectorial** amb l'ambició de tenir **incidència en el marc normatiu**.
- Posar èmfasi en els **processos codissenyats per tots els agents** per tal d'ajustar-se més als contextos i augmentar el **compromís de tots els actors implicats**.
- Valorar el **paper cabdal dels mediadors amb capacitat de connectar** tot el mapa d'agents i actors involucrats.
- Fomentar el **lideratge compartit** de forma col·lectiva.
- Assegurar un enfocament **transdisciplinari i interdepartamental**.
- Fomentar **canvis en les entitats del tercer sector** per millorar en horitzontalitat i facilitació de la **intel·ligència col·lectiva**.
- Inscriure la coproducció en la **cultura del prototip i de programació en beta i codi obert**.
- **Promoure i renovar de manera continua les connexions** entre els diversos actors socials.
- Realitzar **connexions entre la generació de coneixement, l'aprenentatge i l'atenció social**.
- Reforçar les **connexions amb l'administració pública i guanyar influència política**.

Tal com s'exposa en la introducció, el procés d'elaboració d'aquesta recerca ha partit d'una prospecció i primera tria d'exemples àmplia que s'ha anat acotant de manera col·laborativa amb el grup de treball:

Gràfica-resum de la identificació d'experiències:

1a tria (Quadre 1): 18 exemples europeus → 1a selecció: 9 exemples europeus + 3 iniciatives nacionals i 4 locals (Quadre 2) → +2 experiències internacionals amb focus en l'arquitectura de finançament (Quadre 3)

A més d'anar triant i afegint exemples a la recerca que són il·lustratius de bones pràctiques en matèria de coproducció de polítiques públiques i serveis, el grup de treball ha reflexionat sobre **els aprenentatges** que es poden extreure dels casos d'estudi i ha elaborat unes conclusions amb voluntat de generar **propostes d'acció** aterrades des d'ECAS. El propòsit és contribuir a millorar el marc legal i operatiu de les entitats del tercer sector en l'àmbit específic de la coproducció.

ESTABILITAT PRESSUPOSTÀRIA I DE FINANÇAMENT: EL PAPER DE LES FUNDACIONS I ELS FONS ECONÒMICS

Al llarg de les tres reunions amb el grup de treball s'ha fet evident **la necessitat d'estabilitat pressupostària** per tal de poder garantir que els processos d'ideació i disseny, així com les fases de coproducció pròpiament, no quedin interrompudes. El fet que les administracions estiguin sotmeses a l'obligació d'aprovació de pressupostos en els seus òrgans de decisió i d'impuls polítics i governamentals, així com el fet de moure's en marges molt limitats de temporalitat dels convenis que s'estableixen, fa emergir la necessitat de buscar noves maneres de garantir un finançament estable i continuat. Sembla lògic que avançar en els processos de coproducció entre administració i tercer sector també suposi la transformació de la manera d'establir acords econòmics entre les parts. Sens dubte, cal trobar també de forma estratègica una fórmula jurídica que permeti un nou marc d'estabilitat pressupostària i de finançament; un aixopluc legal que permeti coproduir en condicions.

Ara per ara, una de les maneres que troben les experiències de coproducció de superar aquestes limitacions pressupostàries es sumant a la iniciativa la col·laboració en el finançament de **fundacions d'empreses privades**, com ara la **Fundació Tuborg** en el cas del projecte **Welcome House** a Dinamarca. Per aquest motiu, amb ànim d'aprofundir en el ventall d'opcions per resoldre aquesta qüestió, la recerca va buscar dos exemples d'arquitectures de finançament innovadores: *Mama Cash* i *Common Goal*.

La iniciativa **Mama Cash**, una **organització internacional de subvencions** que finança iniciatives feministes de base, és una organització que neix precisament per a la gestió d'un fons econòmic destinat a **finançar iniciatives de base amb uns requeriments de baixa exigència**, garantint la continuïtat al llarg dels anys. L'organització **Common Goal** treballa per a la creació d'un **fons a partir de les àrees de RSC** (Responsabilitat Civil Corporativa) de marques esportives, fundacions de loteries nacionals, jugadors i clubs de futbol professionals, per tal que la indústria del futbol **canalitzi l'1% dels seus ingressos a projectes i organitzacions sense afany de lucre arreu del món**.

CAP A UNA COPRODUCCIÓ COOPERATIVA PÚBLICO-SOCIAL-COMUNITÀRIA

Una de les reflexions finals que va sorgir després d'analitzar els casos d'estudi planteja una qüestió terminològica: el terme 'coproducció' no deixa prou clar el fet estratègic d'una metodologia basada en la realització d'un mapa d'agents complet que permeti el reconeixement mutu entre ells i la seva complementarietat a l'hora d'iniciar la col·laboració. Es tracta de posar l'èmfasi en la **producció entre iguals** a la que ens hem referit en l'apartat de definició de conceptes. Cal superar l'excessiu lideratge de l'administració pública pel fet que és qui gestiona el finançament del procés. En un context d'entitats madures i autoexigents, tenir la temptació d'infantilitzar-les o donar-los un tracte subsidiari és un error. Molt contràriament, cal reforçar el valor de l'activisme quant a capacitat d'innovació i no permetre que el poder polític que gestiona en aquell moment les administracions públiques en faci un ús merament propagandístic o electoral.

La coproducció implica traçabilitat al llarg de tot el procés: qui fa la diagnosi, qui dissenya les solucions, com s'apliquen, com es financen, com s'executen, com es supervisen i com s'avaluen; quins aprenentatges, quins errors i quines millores i implementacions futures se n'extreuen. Respectant sempre la complementarietat de les tasques i aplicant la cultura del prototip, on es posa el protagonisme en les persones més que en les organitzacions. Perquè és evident que en la mesura que la ciutadania exigeix cada cop més aprofundir en la qualitat democràtica de les institucions públiques, ho farà també amb la de les organitzacions del tercer sector que hi col·laboren de manera estructural. Per aquest motiu, es creu important adjectivar el terme 'coproducció' amb el de 'cooperativa', deixant clar en aquest sentit el funcionament no jeràrquic en la presa de decisions que es fa de manera traçable i transparent als ulls de totes les parts i principalment als ulls de la ciutadania involucrada.

La proposta d'afegir la paraula 'cooperativa' al terme 'coproducció' és també una manera d'assenyalar l'evidència que la divisió clàssica de públic / privat està deixant pas a la tríada d'allò públic / social / comunitari. El paper de la ciutadania que s'organitza per sumar-se a la transformació del seu entorn, i també de la realitat organitzativa de les seves administracions públiques, suposa un pas clar per a la democratització de la societat i la superació de la cultura 'clientelista' i de lobbies actual per deixar pas a una nova cultura de la integritat en el conjunt de la societat.

Al respecte d'aquesta darrera reflexió, a la discussió final sorgeix la qüestió per part d'un dels membres del grup de treball d'incloure en l'estudi o fer referència al concepte de '**desinstitucionalització**' que de vegades plana sobre algunes pràctiques que, més que ser realment de producció compartida, acaben essent una externalització de serveis o fins i tot un procés de privatització encobert o diferit. En concret, es vol remarcar la recomanació i la prevenció que la 'desinstitucionalització tècnica' no hauria de suposar mai una menor responsabilitat pública pel que fa al finançament dels serveis. En front d'aquesta desinstitucionalització sorgeix el contrapunt de la 'reinstitutionalització' de la societat civil organitzada per sumar-se a la corresponsabilitat de treballar en defensa dels bens comuns i l'interès general.

NOVES FORMES DE FINANÇAMENT ESTABLE I SOSTENIBLE

El treball de reflexió conjunt amb els membres d'ECAS que han fet el seguiment de l'estudi al llarg de la seva elaboració ha constatat que cal avançar en el desenvolupament d'eines de finançament estable i sostenible. El caràcter estratègic de la col·laboració públic-social es pot consolidar mitjançant la concertació dels serveis i la creació de fons específics per al finançament de projectes compartits.

Prenent com a inspiració la Llei de Barris³ i el fons econòmic que es genera des de la Generalitat per cofinançar els diferents projectes de barris amb els respectius ajuntaments, en el grup s'apuntava la idea incipient d'un possible **fons de finançament permanent, estable i transversal** que es podria estudiar en fases posteriors a l'actual impuls de la concertació social. Entre els criteris d'idoneïtat i qualitat que caldria tenir en compte en una valoració objectiva per a l'accés a aquest fons es podrien incorporar els següents elements:

- Missió i objectius enfocats a l'interès general i els drets de les persones.
- Cocreació de la proposta amb participació de tots els agents implicats.
- Competències tècniques i expertesa en les matèries objecte de l'acció proposada.
- Grau i capacitat d'arrelament en el territori i en l'entorn relacional existent.
- Definició de la governança del conjunt d'agents implicats i dels seus principis organitzatius.
- Grau d'intersectorialitat i transdisciplinarietat.

3. Llei de Barris en la seva primera versió de 2004 (<https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2004/06/04/2>) i en la segona edició (<https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2022/12/29/11>), que estableix la creació d'un fons específic en el pressupost del Govern per finançar les accions dels diferents projectes que es presentessin des dels municipis i fossin seleccionats.

Conclusions, aprenentatges i propostes

- Foment de l'autonomia, l'empoderament i la capacitació de la ciutadania.
- Retorn social econòmic de les entitats privades sense afany de lucre implicades.
- Valors que guien la coproducció i que es volen fomentar: igualtat, participació, justícia social, no discriminació, etc.).
- Impacte i grau de transformació mesurable qualitativament i quantitativament.

Aquest conjunt de criteris podrien acabar permetent elaborar un **segell de qualitat en la coproducció cooperativa** en la línia del que fa l'organització *Common Goal*, que ha desenvolupat una certificació de qualitat per determinar a quines associacions atorguen el seu finançament. En aquest cas, es tractaria de poder accedir a un finançament estable per un període més llarg del que actualment permeten les subvencions i els convenis amb les administracions públiques. Es tractaria d'establir una mena de **contracte-programa entre l'organisme gestor del fons econòmic i les entitats amb les quals s'establís la coproducció**.

Per vetllar perquè no s'exclouï d'aquesta certificació de qualitat les iniciatives més fràgils, caldria un doble mecanisme de baixa exigència com el que demana *Mama Cash* a les entitats de base, a més del de màxima exigència i el procés d'acreditació que promou *Common Goal*.

Finalment, assenyalar que sens dubte és una **assignatura pendent aconseguir que hi hagi participació i implicació de la ciutadania des del primer moment del disseny de les propostes**. En aquest sentit, per donar continuïtat al resultat d'aquesta recerca i aprofundir en els reptes de la governança, tanquem el document amb la proposta d'una **primera jornada oberta a totes les entitats del tercer sector social i a aquelles comunitats amb les quals interaccionen** per presentar les experiències de coproducció explorades, comptant fins i tot amb algunes de les seves protagonistes per explicar-les amb més detall, ampliant i actualitzant els aprenentatges que se'n poden extreure.

En aquesta jornada de treball es podrien dur a terme dinàmiques grupals per plantejar possibles aliances i contrastar aproximacions a processos de coproducció cooperativa a partir d'objectius comuns, així com debatre al voltant dels requisits per a un segell de qualitat i concretar les necessitats d'estabilitat econòmica en les diferents casuístiques.

6

Bibliografia i recursos web

Donat que la recerca se centrava inicialment en experiències europees, s'aporten com a bibliografia principal aquells documents que des de la mateixa Comunitat Europea s'han promogut per difondre la coproducció i que són consultats i es tenen com a referents per part de la majoria d'agents comunitaris i administratius d'Europa.

“Co-productions. Enhancing the role of citizens in governance and service delivery”, *Technical Dossier* nº4, May 2018. European Commission

Pestoff, Victor. (December 2012.) **“Co-production and Third Sector Social Services in Europe: Some concepts and Evidence”**, Volume 23, number 4 de *VOLUNTAS* (International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations)

Alford, J. (2002) . **“Why do public sector clients co-produce? Towards a contingency theory”** *Administration and Society*.

Alford, J. (2009) **“Engaging Public Sectors Clients. From Service Delivery to Co-production.”** Houndmills. Hants and NY, Palgrave Macmillan.

Bauwens, M. (2005). **“The political economy of peer production”**. In a A.Kroker & M. Kroker (Eds).

Botero, A; Paterson a; & Saad-Sulonen, J. (2012). **“Towards peer productions in public services: Overview of concepts and case examples from Finland”** *Crossover publications series* Aalto University, Helsinki.

Bovaird, T. (2007) **“Beyond engagement and participation: User and community co-production of public services”**. *Public Administration Review*, 67.

Brandsen, T. (2004) **“Quasi-market governance. An anatomy of innovation”**. Utrecht: Lemma Publi.

Brandsen, T. & Pestoff, V. (2006 i 2009) **“Co-production, the third sector and the delivery of public services : An introduction , in co-production”**. London : Routledge.

Evers, A. & Laville, J. (Eds) (2005) **“The third sector in Europe”** Cheltenham: Edgar Elger.

- Hartley, J.** (2005) "***Innovation in governance and public services : Past and present***". *Public Money and Management*, 25.
- Horne, M. & Shirley, T.** (2009) "***Co-production in public services: A new partnership with citizens***". London : HM Government.
- Meijer, A.** (2012) "***Co-production in an Information Age***" London : Routledge.
- Olsen, M.** (1965 i 1971) "***The logic of collective action***". Cambridge, Harvard University Press.
- Osborne, S.P.** (2006) "***The new public governance***". *Public management review*.
- Osborne, S. P.** Eds (2009) "***The new public governance? Emerging perspectives on the theory and practice of public governance***". London: Routledge.
- Osborne, S. P. & McLaughlin, K.** (2004) "***The cross-cutting review of the voluntary sector. What next for local government voluntary sector relationships.***" *Regional studies*.
- Ostrom, E.** (1999) "***Crossing the great divide : Coproduction, synergy and development***" Ch.15, *Polycentric governance and development*. MI.
- Ostrom, E.** (2000) "***Collective action and the evolution of social norms***". *Journal of Economic perspectives*.
- Parks, R. B.** (1981) "***Consumers as co-producers of public services: some economic and institutional considerations***". *Policy Studies Journal*, 9.
- Lafuente, A.** (2022) "***Itinerarios comunes. Laboratorios ciudadanos y cultura experimental***". NededicionesEvers, A & Laville, J (Eds) (2005) "***The third sector in Europe***" Cheltenham: Edgar Elger.

Bibliografia i recursos web

D'altra banda, més enllà del buscador i les paraules clau que s'han utilitzat en l'exploració de casos, **s'han detectat dos espais web** que constitueixen bons recursos per mantenir-se al dia de nous exemples, bones pràctiques i projectes d'innovació social d'alta qualitat.

El primer correspon a la **Fundació iSocial** (Innovació en l'acció social), una entitat que promou la innovació al sector dels serveis socials i que té com a objectius la connexió del tercer sector amb administracions, universitats i empreses, i compartir el coneixement i experiències d'altres territoris.

El segon és el web de la **European Social Network**, de la qual participen més de 150 autoritats públiques a nivell local, regional i nacional, i organitzacions responsables dels serveis socials que representen més d'un milió de professionals.

Fundació iSocial · <https://isocial.cat>

European Social Network · <https://www.esn-eu.org>

7

Annexes. Actes de les sessions del grup de treball

21 de novembre de 2022	59
19 de desembre de 2022	63
8 de març de 2023	65

Estudi sobre experiències europees de coproducció de polítiques públiques | Reunió GT 21.11.2022, 10:30-12h

Entitats Catalanes
d'Acció Social

Assistència

Itziar González-Virós, investigadora
Amadou Bocar Sam Daff, Cepaim / Grup de Treball d'Acció Comunitària
Sònia Moragrega, Fundació Intermèdia, coordinadora de la Comissió Territorial de Barcelona
Xavier Puig, Ceps / president d'ECAS
Mireia Rovira, Vincle
Agnès Felis, incidència ECAS

Excusen

Marta Cid, Fundació Gentis / coordinadora de la Vocalia d'Internacionalització i Innovació social
Núria Camps, Nutrició sense fronteres
Mariona Puigdemívol, directora d'ECAS

Posada en comú Itziar/equip investigador amb GT

Compartim el moment del procés d'elaboració de l'estudi en què estem: definició de termes al voltant de coproducció, codisseny, cooperació.. en el marc europeu per establir un marc de referència conceptual. Recerca i documentació per part d'equip investigador de l'ús de conceptes i de què s'està fent, qui està liderant, sistema de forces i governances, etc + tria de 4-8 casos amb major interès per a entitats ECAS per aprofundir en anàlisi i compartir a jornada 2023 amb participació d'alguna/es de les experiències. Elaboració de mapa de prospecció (es compartirà resum) i recull de documentació, dues referències bàsiques com a marc teòric: Victor Pestoff i Comissió Europea (s'annexaran completes a l'estudi, a banda de bibliografia exhaustiva).

Observació fruit de la recerca: tendència per part d'administracions europees a transferència/inversió via ajuntaments perquè els projectes s'executin i desenvolupin des dels municipis. Estratègia local i accions transversals vinculades sobretot a:

- Canvi climàtic, transició ecosocial
- Planejament territorial
- Acolliment de persones migrades, refugiades

Ajuntaments enfocats a canvi de model, transició cap a nou paradigma que afecta a la provisió de serveis. No sempre es treballa amb els mateixos operadors, sinó que es busca crear llocs de treball: atendre persones i alhora generar un àmbit laboral nou, amb nous valors i nova cultura. Exemples:

1. **Hernani:** qui determina necessitats o valida diagnosi és ciutadania. Ajuntament proveeix recursos i fa crida a entitats, empreses.. que podrien articular serveis. Oportunitat per generar ocupació també a través de persones en situació de vulnerabilitat. Administració/Ajuntament com a font de recursos per alimentar nou sistema generador de llocs de treball, activitat econòmica, cures...

Ronda de qüestions/dubtes i aportacions:

Via Laietana, 54 1r
08003 Barcelona

T. +34 93 295 5946
ecas@acciosocial.org

www.acciosocial.org
[@ecasacciosocial](https://twitter.com/ecasacciosocial)

- D'on parteix la **iniciativa**? Sempre lidera o impulsa àmbit públic? Origen Hernani: treballadors públics desbordats, no donen a l'abast per cobrir demanda/necessitats, constatació de model obsolet. Com a resposta, generen aliança administració – ciutadania, opten per escoltar usuaris en la detecció de necessitats, posant les persones al centre. HB accedeix al govern municipal amb aquesta proposta. Caldo de cultiu enllaça amb ideologia de model polític de generar des de municipalitat certa autonomia, canalitzar diners i repartir entre el teixit econòmic. Transició energètica genera treball, es converteix en instrument d'empoderament. Estratègia transversal no estigmatitzadora, col·lectius vulnerables (etiquetats com a usuaris de recursos públics) queden diluïts en projecte integral. Tendència detectada a Europa: crear espais no estigmatitzants, traslladat a Hernani p.ex persona migrant que arriba al municipi entra al circuit igual que una altra que hi viu des de fa anys. En cadascun dels casos analitzats s'indicarà d'on neix la iniciativa, aspecte interessant.
  - Paper de les **entitats socials** específicament (vídeo presentació Hernani posa focus en ajuntament i ciutadania), recorregut de la seva intervenció en aquesta nova governança: formen part de teixit econòmic generador de llocs de treball. No actuen com a subcontracta municipal, sinó que es potencien com a espai creador d'activitat econòmica. S'analitzarà amb més detall en quin moment entren en joc i comencen a participar. En principi l'administració local tenia coneixement d'aquestes entitats i els dona un reconeixement econòmic potent perquè puguin liderar més i fer aliança amb ciutadania no tant usuària, sinó protagonista de transició. Experiència d'interacció d'anys amb entitats, es promou que s'organitzin, es connectin entre elles i estableixin relació directa amb ciutadania. Sobirania de les entitats.
  - Persones en situació de **vulnerabilitat sense recursos** per organitzar-se com a entitat social com a *target group* específic (dificultat per identificar-les i determinar criteris d'incorporació a les iniciatives perquè siguin participants de la transformació amb autonomia). Caldrà declinar les terminacions del projecte, entendre que hi ha rols diferents en les empreses, entitats, cooperatives, etc. i interpretar com a cadena d'expertesa: fer de la situació de vulnerabilitat una condició d'expertesa i vincle entre els diferents actors.
2. **Lyon, centres comunals d'acció social:** en transformació cap a més lideratge a les entitats de la xarxa. Vincle amb veïnatge com a actor més potent.
  3. **Dinamarca, Welcome House:** els veïns fan l'acolliment, ciutadania rep les eines per crear els dispositius d'acollida.

4. **Glasgow, Thriving Place:** en la línia de Llei de Barris o zones d'alta vulnerabilitat a França. Reconeixement de territori, involucrar teixit associatiu (totes les associacions) perquè liderin la transformació del planejament. No dissenya l'administració, sinó que es munta tot perquè les entitats del territori produeixin les polítiques, les marquin i connectin amb ciutadania que fa seguiment. A la inversa de l'experiència catalana, en certa manera. S'ha fet en 10 barris, es creen nivells/corones d'implicació i es reparteixen recursos segons dedicació. Final molt executiu en marc d'aliances.
5. **Bolonya, Serveis de Benestar:** teràpia interna una mica en la línia de Vila Veïna. Administració s'adona que la ciutadania es perd pels camins d'accés als serveis i recursos, de manera que els mateixos serveis i amb entitats col·laboradores defineixen i estableixen aplicatius i marcs d'acció (p.ex: gent gran sola, famílies, adolescents..). Desenvolupen dinàmiques concretes, inventari de projectes que després cada entitat pot replicar; repositori de bones pràctiques i node de contacte i transferència de coneixement i experiències.
6. **Països Baixos, cohousing:** cooperatives d'habitatge amb molt de paper de ciutadania.

Graella completa inclou fins 15-20 casos fruit de la recerca online, alguna incorpora l'eix de creació artística, cultura. Tots són projectes on entitats i ciutadania guanyen força. A Hernani en complicitat amb Ajuntament, a Lyon sistema de cases comunals.. Proper pas elaborar fitxes per projecte amb ítems que definim, a banda dels ja comentats (origen iniciativa, paper entitats, etc.):

- En quin punt estan? Creació, pilot, testades i avaluades...
- Possible **experiència similar a Catalunya** (p.ex Ateneus Cooperatius des de Departament de Treball/Generalitat, BCN Vila Veïna, Làbora, Alimenta..; petició per part d'Ajuntament de tenir en compte bagatge i experiències CAT en eix garantia de rendes p.ex: RGC, B-Mincome..). Identificar diferències, valors afegits (en inserció sociolaboral per part del Làbora, p.ex). La comparació pot ser útil perquè els resultats siguin aplicables les entitats poden ajudar a detectar i després posar en contrast a jornada 2023. Des d'ECAS farem crida per completar llista d'iniciatives exemplars o interessants de contrastar per enfocar l'anàlisi.
- **Gestió econòmica:** també en coproducció? Qui decideix? Exercici de sobirania en la distribució dels recursos, presa de decisions econòmiques. Procurar almenys un cas de coproducció de cap a cap amb entitats i ciutadania. (D'entrada sembla que ho podrien ser Hernani i Escòcia, s'aprofundirà. Sistema d'intervenció en planejament, ciutadania i socis econòmics lideren i tenen rol abans. També Bolonya neix del reconeixement de capacitat d'entitats per dissenyar polítiques públiques.)

Estudi sobre experiències europees de coproducció de polítiques públiques | Reunió GT 21.11.2022, 10:30-12h

S'elaborarà **taula-resum** amb fitxes de 10 casos aprox amb links per cerca d'informació i selecció final. Es buscarà complementarietat amb experiències CAT, lideratge en coproducció des d'entitats i qüestions temàtiques més estratègiques: habitatge, rendes/RBU sobretot, inserció sociolaboral, cures i teixit comunitari, interculturalitat i migracions + cultura/art (Clicy-sous-Bois, Atelier Medicis a França). Element transversal: canvi de paradigma i transformació estructural a mitjà i llarg termini; horitzó d'universalitat vs estigmatització, cohesió social vs atenció/acompanyament assistencial a col·lectius específics.

Contactes personals amb alguns dels projectes facilitaran accés a informació i possible participació en jornada 2023, intercanvi i interlocució directa (Hernani a més avantatge per proximitat, podrien participar-hi diferents rols: alcalde, entitat/empresa, ciutadania..).

Calendari:

- Quadre-resum 8/12
- Sessió de contrast/validació 16/12 13-14:30h

Apunt final: l'acompanyament de les entitats d'ECAS (de moment GT) és clau per donar-li la màxima utilitat al producte, incorporant el pas de la metodologia a l'experiència d'acció directa. Base per continuïtat amb jornada 2023.

Estudi sobre experiències europees de coproducció de polítiques públiques | Reunió GT 19.12.2022, 12:30-13:30h

Entitats Catalanes
d'Acció Social

Assistència

Itziar González-Virós, investigadora
Xavier Puig, presidència d'ECAS
Sònia Moragrega, Comissió Barcelona
Marta Cid, coordinadora Vocalia d'Internacionalització i Innovació social
Núria Camps, Nutrició sense fronteres
Agnès Felis, incidència ECAS

Excusen

Mireia Rovira, Vincle

Posada en comú Itziar/equip investigador amb GT

Després de les 18-19 propostes plantejades en la primera reunió s'ha fet una segona selecció d'11 experiències tenint en compte alguns criteris que van sortir, sobretot de qui és la iniciativa o qui exerceix el lideratge. Sobre el punt en què estan, de moment totes les triades estan en marxa, amb prou recorregut com per incorporar avaluació.

Presentació de quadre-resum per valorar, observacions:

- Força espais/plataformes virtuals de compartició d'eines per facilitar la rèplica.
- Propera elaboració de document-resum vertical, infografia amb 3 columnes segons qui lidera: governs/institucions públiques, entitats/empreses i ciutadania.
- Aprofundiment segons lideratge:

CIUTADANIA

- o Welcome House (Dinamarca): dirigit per voluntaris, demanen finançament i col·laboració d'altres actors.
- o Centre Bonnefoi (França): no tant integració com interculturalitat.

TERCER SECTOR: interès/necessitat de crear espais de cooperació de TSS, convertint-se en petits lobbys, reconeixement d'expertesa com a base per dissenyar polítiques, programes...

- o Cooplink (Països Baixos): unió de cooperatives d'habitatge, espai virtual.
- o Nuove Visione de Comunità, entitat ArteLegò (Itàlia; en la línia d'Atelier Medicis, finalment no inclosa perquè no encaixava tant amb les nostres prioritats): creació de comunitat al voltant d'una plaça.
- o TSI, plataforma/interface tercer sector (Escòcia): repositori, espai relacional, coorganització d'activitats, suport a la participació... Reconeixement de rol, horitzontalitat, proximitat; més info – millor disseny de polítiques.
- o Elevate Glasgow (Escòcia): programa ocupabilitat generat per entitat que govern entoma i finança.

[no inclosa de moment, més o menys mateixos agents que altres TSS: associacions d'estudiants federades que ofereixen múltiples serveis]

Via Laietana, 54 1r
08003 Barcelona

T. +34 93 295 5946
ecas@acciosocial.org

www.acciosocial.org
 @ecasacciosocial

GOVERNS/INSTITUCIONS

- o Hernani (País Basc): desenvolupament local i transició de model econòmic per sobiraniaes vàries, cures... En funcionament 1 any. Reconeixement de cogovernança.
- o Laboratori di Quartiere (Itàlia): espai a cada barri, marc estable de continuïtat d'accions d'entitats, horitzontalitat. Planejament urbanístic.
- o Thriving Places (Escòcia): planificació comunitària, similar a pla de barris però amb molt més paper d'entitats, pensat pràcticament de baix a dalt.
- o Conseil Consultatif des Personnes Accueillies et Accompagnées (França): col·laboració entre entitats i usuaris per reclamar i proposar davant els governs, pinça per pressió conjunta.

Ronda d'aportacions:

- Innovacions des d'entitats i com es podria generar espai per compartir, plataforma: des d'Economia Social i Solidària s'està intentant, podria ser interessant estirar-ho cap a TSS. Aportació des d'entitats com a part d'un univers. Actualment s'inverteix temps en buscar mecanismes relacionals i potser ja hi ha alguna cosa inventada o treball previ per veure com s'ha fet a altres llocs.
- Interès en algun cas que hagi acabat amb forma jurídica pròpia, p.ex fundació públic-social, que ens serveixi com a referència de constitució/estructura jurídica estable. Es consultarà i s'inclourà fórmula jurídica i volum econòmic al quadre-resum o infografia.
- Planificació plurianual: afegir marc d'estabilitat que permeti consolidar els projectes amb finançament garantit. Part contractual, jurídica, i relació amb finançadors també interessant. Entre les experiències triades hi ha algun cas de contracte-programa.
- Estaria bé saber si hi ha alguna empresa potent a Catalunya que pugui ser mecenes per aquest tipus de projectes. No explorat com a ECAS, seria interessant. Exemples com Agbar, Endesa.. generen dilemes a tercer sector, però empreses com cerveseres? En la línia de Fundació Tuborg en una de les experiències. Tema controvertit, sempre hi ha implicacions ètiques/fiscals; p.ex Inditex/Amancio Ortega amb aportacions a Càritas.
- Experiències de coproducció CAT: Làbora, Alimenta, Vila Veïna, Comunitat Energètica d'Osona, Plans de Barris, Fundació Hàbitat3... Cap aportació per part d'entitats en resposta a crida oberta.
- Inclusió de recomanacions, útil també per a ECAS en clau d'incidència, i proposta de ponents per a jornada amb participació d'experiències.

Previsió de calendari i continuïtat:

- Entrega 29/12 perquè ens ho mirem + factura per tancar, però es continuarà treballant en document fins gener-febrer.
- Jornada 2023 supeditada a finançament, en principi conveni Ajuntament.

Assistència

Itziar González-Virós, investigadora
Xavier Puig, presidència d'ECAS
Sònia Moragrega, Comissió Barcelona
Marta Cid, Vocalia d'Internacionalització i Innovació social
Amadou Boccar Sam, Cepaim
Mireia Rovira, Vincle
Agnès Felis, incidència ECAS

OD | Presentació de primer esborrany de l'estudi, contrast

1. Presentació

Itziar exposa el contingut del document que està tancant seguint una presentació compartida [s'adjunta pdf a l'acta] que parteix de l'índex de l'estudi. L'objectiu de la reunió és fer-hi observacions i aportacions que s'incorporaran a la versió que lliurarà al setmana vinent (12-14/03). Conceptualment comenta que el terme 'coproducció' per sí sol no incorpora la idea de reconeixement dels agents que coprodueixen com a iguals (coproducció 'entre pars') i que potser convindria més parlar de 'cooperació'

2. Aportacions

- Quadre-resum (pàg. 9 de pdf): afegir llegenda de com interpretar-lo i incorporar-hi enllaços als webs dels projectes/experiències; que sigui interactiu i serveixi com a element de difusió autònom a l'estudi (publicat al web p.ex). Sense carregar-lo massa d'informació, mantenir simple/navegable comptant amb les fitxes de cada experiència com a ampliació (on constarà qui lidera, en quin estat estan, etc.).
- Concepte 'desinstitucionalització' en el marc de la cogovernança-cooperació, en cert sentit 'privatització social' o externalització. Tenir en compte i reflectir d'alguna manera a l'estudi (no adoptant-lo, té implicacions i riscos.; pot ser element per al debat/continuïtat posterior). La desinstitucionalització (tècnica) no hauria de suposar una menor responsabilitat pública pel que fa al finançament dels serveis.
- [Itziar] Qualitat democràtica d'institucions públiques/administracions vs ciutadania, espais socials/comunitaris (entitats, activisme..): en teoria els segons estan menys legitimats, però estan marcant camí, impulsant un canvi de model que porta a un aprofundiment de la democràcia (més transparència, p.ex). El **finançament** és la gran assignatura pendent per consolidar, donar solidesa i estabilitat a les entitats. **Proposta** que podria plantejar l'estudi (adreçada a l'Ajuntament, d'entrada): **creació d'un fons econòmic permanent** que reconegui la legitimitat (sentit d'interès general, competència tècnica, capacitat, arrelament al territori, etc.) i, a partir d'aquí, doni un **segell de qualitat** per accedir a finançament estable (banc propi on podrien aportar també altres agents). Element clau: reconeixement entre pars/iguals.
- Riscos en l'atorgament del segell: amb quins criteris? Itziar planteja dues opcions: a) coherència amb línia política, baixa exigència (ex. Mama Cash), i b) procés d'acreditació amb una sèrie de requisits, alta exigència (ex. Common Gold).

Experiències europees de coproducció de polítiques públiques | Reunió 08.03.2023, 9:30-11h

- Projecte Lliures (ECAS, Òmnium i Coop 57): incorporem a l'estudi com a experiència local/CAT de creació d'un fons de finançament per a projectes/entitats socials (lluita contra pobresa i desigualtats).
- Possible model/referència: Pla de Barris, llei i creació de fons associat, transversal i permanent. Referències per més exemples: European Social Services (Fundació iSocial és membre). Seria òptim que arran de l'estudi es creés alguna eina, sorgís una iniciativa concreta; p.ex possible llei a partir de proposta de disseny. Objectiu per part d'Itziar: que l'estudi sigui una aportació de millora al conjunt de l'ecosistema d'entitats, **reflexió + aterratge**. Cal superar l'excés de lideratge actual per part de l'administració, ja que si capitalitza el discurs i l'impuls, el que es crea queda supeditat a un possible canvi de govern. En un context d'entitats madures i, autoexigents, infantilitzar-les donant-los un tracte subsidiari és un error (retrocés de l'activisme quant a capacitat d'innovació, el poder se l'apropia per justificar-se).
- Potencial de l'estudi per interpel·lar les administracions (incidència política) i també en clau interna, com a eina perquè les entitats d'ECAS cultivin l'excel·lència (quant a governança, cures...). **Debat públic/extern + procés intern/de sector** i portar-ho al terreny de l'acció, que tingui un reflex en la governança. Passar de la visió (grans paraules i consensos en marcs poc definits) a canvis reals en la gestió.
- [Itziar] La coproducció implica traçabilitat: qui fa diagnosi, qui dissenya solucions, com planifiquem, com financem, com executem, com supervisem i avaluem... Respectant sempre la complementarietat de les tasques i aplicant la **cultura del prototip** (molts actors creant vs cultura del projecte que prima a l'administració; abundància vs carència): què fem amb el que tenim, clau en la capacitat de les entitats i la ciutadania com a agents empoderats per fer política transformadora.
- **Protagonisme de les persones** (usuàries, beneficiàries) en tot el procés: incorporar a l'estudi el reconeixement del seu paper i la seva responsabilitat. Si no, fins a quin punt es transforma des de la desigualtat/jerarquia..?
- Terminologia, coproducció vs cooperació: atenció a les implicacions/connotacions, coproducció es percep com a fase posterior que supera el terme cooperació.. No són excloents, es poden complementar i sumar amb fórmules com '**coproducció cooperativa**', que incorpora el reconeixement i la legitimació de totes les parts, la horitzontalitat.
- Programa Làbora com a exemple de lògica de coproducció palpable amb un escull: **marc legal** perquè sigui factible amb finançament permanent (s'han plantejat opcions, no resolt jurídicament). L'estudi podria contribuir a superar l'escull? Itziar proposa incorporar el plantejament del tema en base a la comparativa amb la Llei de Barris (nou marc legal aplicat 'al totxo', per què no a les persones??), però caldria desenvolupar-ho a la jornada posterior amb advocats i perfils tècnics.. amb un taller específic p.ex.
- Conclusió: l'estudi no serà un recull descriptiu d'experiències, tindrà un **sentit de transformació amb propostes** a desenvolupar. Visió i aterratge amb perspectiva.

**Coproducció de polítiques públiques
entre administracions i entitats socials
amb participació ciutadana:
experiències europees**

Entitats Catalanes
d'Acció Social

www.acciosocial.org